СКАРБНИЦА.

Отъ св. Власовскаго и Песчанъ слобода Волчанскъ у.

Даръ Музею Древностей Императорскаго Харьковскаго Университета

1876

1676

1184/с

√45

√48

Кто не понимаетъ польскаго языка и малороссійскаго нарѣчія, тотъ не умѣетъ понимать и написаннаго въ этой книгѣ.

1894
1676
218 листъ.

СКАРБНИЦА

ПОТРЕБНАЯ

и пожиточная всѣмꙋ свѣтꙋ,
ПРЕСТАЯ БЦА ЕЛЕЦКАЯ

з великими скарбами з чꙋдами своими

ѡт высоце в Бгꙋ Превелебного єгѡ мл̃ти
Гдна Ѡтца
ІѠАННІКІЯ ГАЛЯТОВСКОГО
Архімандриты Черниговскѡ, Єлецкогѡ,
знайденая.

в Тѵпографіи, в Новгородкꙋ Сѣверском
рокꙋ ахоѕ: Мца Авгꙋста, днѧ кг.
Свѣтꙋ ѡбѧвлена.

Положꙋ въ безводныхъ земли Смрєчїє [Єлинꙋ]
и зеленичїє, Исаїа: ма.

Азъ оукрѣплѧю и, ѣко Смрєчь [Єль] оучащєнъ,
Ѡсїа: дї.

Возникнєтъ въ драчїѧ мѣсто Кѵпарисъ,
[Єхлагїта мовитъ] Єллинъ, Исаїа: нє.

Ясни Велможному Его Мл҃ти Пану Іωанові Самуйловичові Гетманові Войска Его Цр҃ского Пресвѣтлаго Величества Запорозкого, Фундаторові своему и добродѣеви ласкавому, Ласки Бж҃ей на землѣ, доброгω здоровя, долгоденствія, щасливогω житія, звитязства на непріятелями, потым вѣчного в Нбѣ тріумфу ω щедрой десницы, Бг҃а в Троици Единогω получити Авторъ оусердно желаетъ.

Скарбницу дорогую з дорогими скарбами приношу презацный костел вашъ, Ясне Велможный Гетмане Запорозкій, Млстивый Пане мой и добродѣю ласкавый, Скарбницею естъ Прест҃ая Бц҃а Елецкая, скарбами ея чуда ей называютъ, такую скарбницу и скарбы такіи споминаетъ Хс, мовячи: Бл҃гій чл҃вкъ ω благаго сокровища срд҃ца своегω износитъ благое. Для тогω тую скарбницу Прест҃ую Бц҃у Елецкую з скарбами з чудами ее приношу Велможности твоей, бо Велможность твоя в Черниговѣ Престой Бц҃и Лук: ѕ.

Елецкои Церковъ знаменитую ѿ Бл҃гочестивогѡ
Княжа Чернѣговского Свѧтослава Ярославича,
внука Володымера Монархи Руского з каменя
збудованую, и ѿтуд злочестивого Батыя Тата-
рского Царѧ зопсованую, з своей скарбницы
своими скарбами реставруешъ и вернуешъ, мовилъ
Хс҃ в Церкве Іерусалимской доторжниковъ: Дом
мой домъ мл҃твы наречетсѧ, вы же сотвористе
его вертепъ разбойникомъ, такъ Црковъ Бц҃ы
…ѳ: ка Елецкои Домъ Бж҃ій, Домъ мл҃твы оучинилъ
вертепъ разбойникомъ, з разбойниками Тата-
рами Батый незбожный до Чернѣгова притѧ-
гнувши, але Велможность твоѧ зопсованую
Церковъ Елецкую направуешъ и фундуешъ,
маючи на памѧти своей Ѱаломографовы слова
написаныи: Ревность дому твоего снѣсть мѧ,
…а: ѯи, тую Церковъ Елецкую Велможность твоѧ и при-
оздоблѧешъ, читаючи Дѣдовы слова иншіи:
…а: ке. Гдⷭи возлюбихъ благолѣпіе дому твоего, мѣсто
тѣды Велможность твоѧ на[illegible]ю такую, же
з своей скарбы выданыи, для направованѧ
и будованѧ зопсованой Црквы Елецкои, ѿдъ
тои скарбницы, Пресвѧтой Бц҃ы Елецкои, ѿде-
ржишъ скарбы великіи, доброе здоровье, долго-

дєнствї

денствіе, и щасливой житіи, особливе ѿ твоей
Скарбницы Престой Бцы ѿдержишь на войнѣ
скарбъ великій, помощь великую такъ, же
за помочу Престой Бцы, можешь звитяжити
бесурмановъ, татаръ, турковъ, и непріятелей
иншыхъ, которыи хотятъ накшталтъ волковъ
немилостивыхъ овцы Хвы людей правовѣрныхъ
поглотити, для того Хсъ до Апловъ мовилъ:
Се азъ посылаю васъ, якѡ овца посредѣ волковъ, Маѳ. і.
а при моихъ молитвахъ недостойныхъ; зычу
Велможности твоей такогѡ на войнѣ прогрессу
щасливогѡ, якъ щасливогѡ прогрессу на войнѣ
дознавалъ Петръ Конашевичъ, Сагайдачный
Гетманъ Запорозкій, который подъ Хотѣнемъ
потужне громилъ войска турецкіи и татарскіи,
Гды подъ Хотѣнъ з войсками великими Осман
Цесаръ турецкій притягнулъ, если бы Сагай-
дачный з войскомъ запорозкимъ не загамовалъ
тамъ потуги турецкои, певне бы турки махо-
метане в Россіи почали з Церквей Христіанскихъ
мечеты свои махометанскіи, албо станнѣ
для своихъ коней махометанскихъ чинити,
Тойже Сагайдачный славное мѣсто Кафу
в Таврицѣ з рицерствомъ запорозкимъ тамъ

чолнами

чолнами приѣхавши въжалъ, и всѣхъ турковъ
и татаровъ бесурмановъ выгнналъ, и многихъ
невольниковъ Хрстіанъ зневоле поганской вы-

Мартин Бѣлскій Книг ѳ. лист укг.

зволилъ, и зъвеликими скарбами отоль до
Россіи отчизны своей вернулся, Пишутъ еще
Гисторикове, же Козакъ Венжикъ Хмелницкій
татаровъ громилъ подъ Заславемъ, року афлд.
Гдыся татаре презъ рѣку Горынь переправовали,

Кирилъ Давыдовичъ Сѣднева присылалъ мнѣ до Чернѣгова Кронику о Козакахъ написаную вкоторой Гербъ такій есть написаный

зкоторой Гисторіи даєтся вѣдати, же той
Козакъ Венжикъ Хмелницкій былъ Гетманомъ
албо иншымъ Регіментаромъ у козацкомъ
войску, Поневажъ тутъ ему самому надъ
татарами подъ Заславемъ звитязтво приписано,
для того Стефанъ Баторій Кроль Полскій
войску запорозкому далъ за Гербъ на печати
Рицера, Самопалъ нарамѣ, убока шаблю, и
на Головѣ перекривленый Колпакъ маючого,
Поневажъ Рицерѣ запорозкіи, нетылко в Полю,
але и на Морѣ зънеприятелями воюютъ, зсамо-
паловъ стрѣляютъ, и шаблями неприятелей
стинаютъ, Галерѣ тежъ и Катерги турецкіи
на Морѣ, накшталтъ Колпака перекривленого
догоры дномъ перекриваютъ, и в Морѣ зато-
пляютъ, и мѣетъ турецкихъ и татарскихъ

добываютъ

добываютъ, и накшталтъ Колпака перекиневле-
ногѡ тыи мѣста перекриваютъ, а найперший
запозволенемъ Жигмонта першогѡ Короля По-
лскогѡ почалисѧ Козаки на запорожю збѣ-
рати, Року афѯі: ведлугъ повѣсти Кронѣ-
каровъ, гды Мендыкерей Царъ Перекопский зла-
мавши приѧзгу Жигмонтовѣ першому, зта-
тарами врускии Краины впал и оу Бузка сѧ поло-
жилъ Кошемъ, и загоны роспустилъ, и мѣста
и села выпалилъ, вылупилъ, и выпустошилъ,
и людей и быдла немало до своегѡ Коша пригна,
и до Перекопу ѿишолъ, втой часъ Жигмонтъ
перший позволилъ Козакомъ там збѣратисѧ,
жебы ѿчизну ѿпоганѡ боронили, и запозво-
ленемъ Королевски почали Козаки на Ѿстровах
албо на Выспахъ Днѣпровыхъ жити, где маю
Арматы свои, которыи на замкахъ турецких
и татарскихъ побрали, А найпершый Гетманъ
Козацкий былъ Предславъ Лянцкоронский, ко-
торый зкозаками пошолъ подъ Бѣлагородъ, и
заналъ тамъ Стадо турецкое и татарское,
и гналъ до дому, агды татаре и турки догонили
ихъ оу Ѡзера Бѣдова: дали битву имъ, звы-
тяжили наши Козаки бесурмановъ, и користю

Алеѯандръ Гвагнинъ о Козакахъ Книг г. Лист, лв.

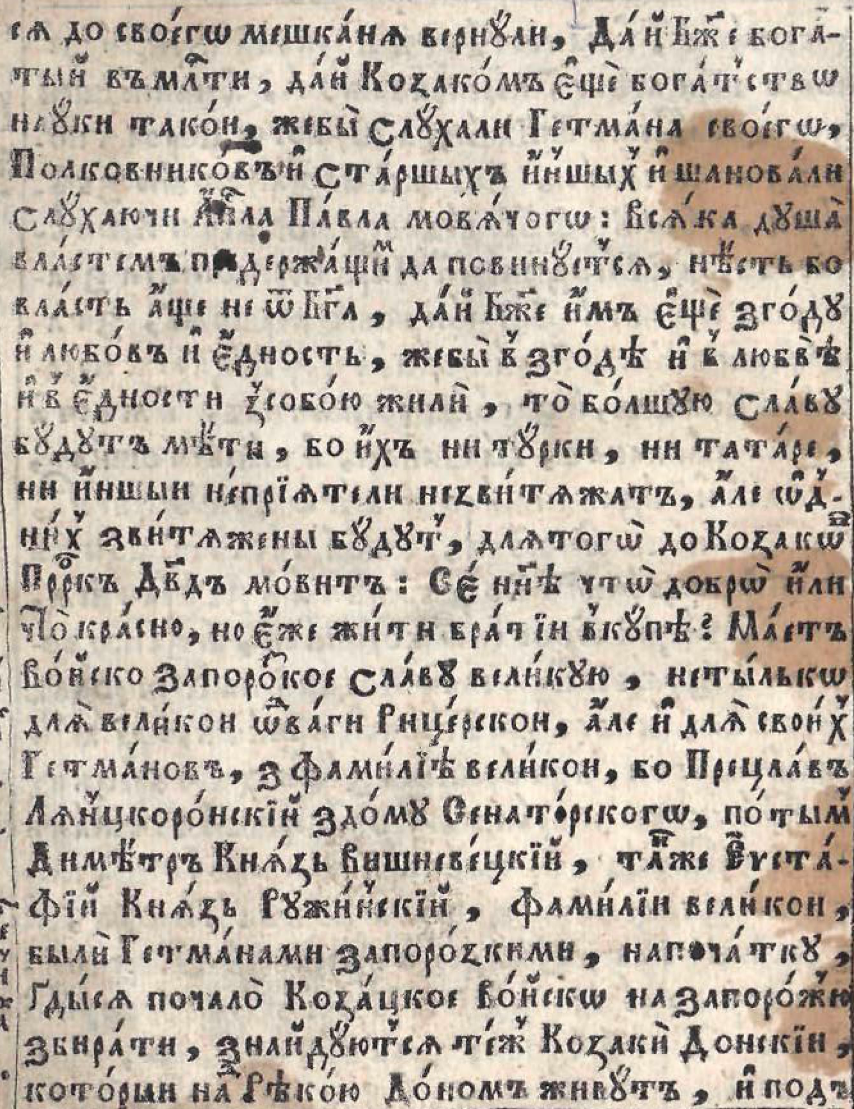

ся до своегѡ мешканя вернꙋли, Дай Бже богатый въ мати, дай Козакомъ еще богатствѡ наꙋки такой, жебы слꙋхали Гетмана своегѡ, Полковниковъ и старшыхъ иншыхъ и шановали

Рм: гі. слꙋхаючи Апла Павла мовячогѡ: Всяка дꙋша властемъ предержащим да повинꙋется, нѣсть бо власть аще не ѿ Бга, дай Бже имъ еще згодꙋ и любовъ и едность, жебы в згодѣ и в любвѣ и в едности ꙁ собою жили, то болшꙋю славꙋ бꙋдꙋтъ мѣти, бо ихъ ни Тꙋрки, ни Татаре, ни иншыи непріятели незвитяжатъ, але ѿдних звитяжены бꙋдꙋт, для тогѡ до Козакѡ Пррокъ Двдъ мовитъ: Се нн҃ѣ что добрѡ или

Алеѯандеръ Гвагнинъ о Козакахъ Книг. г. Ли. лв. что красно, но еже жити братіи вкꙋпѣ? Маетъ Войско Запорожское славꙋ великꙋю, нетылкѡ для великои ѿваги Рицерской, але и для своихъ Гетмановъ, з Фамиліѣ великои, бо Презлавъ Лянцкоронскій з домꙋ Сенаторскогѡ, потым Диметръ Князь Вишневецкій, таже Еvстафій Князь Рꙋжинскій, Фамиліи великои,

Алеѯандеръ Гвагнинъ о Козакахъ Книг. г. Ли. лд. были Гетманами Запорожскими, на початкꙋ, гдыся почало Козацкое Войскѡ на Запорожю збирати, знайдꙋются теж Козаки Донскіи, которыи на рѣкою Дономъ живꙋтъ, и подъ

владзою

владзою московскою сꙋтъ, и чолны свои з Донꙋ
реки до Волги на валкахъ пре горꙋ переволоцнꙋю
переволочаютъ, и татаромъ и тꙋркомъ шкоды
чинятъ, з тыми Козаками донскими альбо
московскими сходятся тежъ часомъ и Козаки
запорозкіи, але мꙋсят землею ити, бо прійти
водою немогꙋтъ, которыи Козаки всѣ маютъ
еще славꙋ для назвиска своегѡ, бо Козаки
ведлꙋгъ зданя мꙋдрыхъ людей нѣкоторыхъ;
названы сꙋтъ ѡт Козаровъ, которых Матіяш Матія
Стриковскіи в Книзѣ д: в розделѣ г: на листѣ Стрико
рк҃з: споминаетъ, мовячи: же тыи Козарѣ Ро: г.
люде народꙋ Рꙋского змоцнеся выбіяли Свя- Лис., рк҃з
тославꙋ Іґоровичовѣ Монарсѣ Рꙋскомꙋ, для
тогѡ Святославъ з Козарами войнꙋ почал,
и оныхъ поразилъ, и до послꙋшенства привелъ,
и нанихъ дань вложилъ, але я иншыхъ людей
мꙋдрыхъ ся держꙋ сентенціи, которыи мовят:
же Козаки названы сꙋтъ ѡт Козороца, бо Ко-
зорожецъ естъ знакъ в зодіякꙋ на небѣ,
в которогѡ Слнце Мца децембра вступꙋетъ,
зачимъ Козаки ѡт Козороца сꙋтъ названы,
поневажъ з рогами ходятъ, которыи Роги на
бокꙋ своемъ з порохом належачыи достреляня

 косятъ

носѧтъ, и҆ ꙗ҆къ по высо́комъ Не́бѣ Ко́зорожецъ в Зоді́акꙋ не́бномъ постꙋпꙋетъ, такъ навысо́кіи стѣ́ны, ва́лы и҆ Мꙋ́ры бесꙋрма́нскіи пола̀ и҆ Мо́ремъ Коза́ки приходѧчи вступꙋ́ютъ, и҆ з роговъ своихъ порохъ в самопа́лы высыпаючи на бесꙋрма́новъ а҆́льбо махомета́новъ и҆ непрїѧтелеи иншыхъ з самопа́ловъ стрѣлѧ́ютъ, и҆ ихъ звитѧжа́ютъ, и҆ Мѣста̀ и҆ Па́нства и҆хъ по̀ моцъ свою подбиваютъ, и҆ могꙋтъ Коза́ки слова̀

Ѱа: мг. Ѱаламогра́фовы мо́вити: Ѡ҆ тебѣ̀ враги̇ наша и҆збоде́мъ рога́ми, ма́ютъ Коза́ки сла́вꙋ длѧ̀ ѹмѣ́тности своей, же ѹмѣ́ютъ переходити пороги, кото́рыи са́мъ Бг҃ъ зиꙋровалъ, и҆ трꙋдно и҆хъ тꙋ́ркомъ и҆ тата́ромъ перейти и҆ прїйти до

Алеѯа́д. Гва́гинѣ. Кни́г г: ли, лг: ѡ козака́хъ

Коза́ковъ, и҆ Коза́комъ шко́дити, а҆ле Коза́ки в чолна́хъ своихъ поли́нѣ сѧ вы́скаючи, также на горꙋ за́сь тѧгнꙋчисѧ поли́нѣ, пороги ты́и перехо́дѧтъ, и҆ на Мо́ре хо́дѧтъ и҆ тꙋ́ркомъ и҆ тата́ромъ шко́дѧтъ, Ма́ютъ Коза́ки тꙋ сла́вꙋ, длѧ̀ Вѣ́ры Правосла́вной, же Правосла́внꙋю Вѣ́рꙋ Восто́чной Цркви захова́ютъ, которая Црковь ѿ Восто́ка: ѿ Хр҃та на́звиско свое ма́етъ, бо до

Заха: ѕ Хр҃та Прркъ Заха́рїа мо́вить: Восто́къ и҆мѧ̀ е҆мꙋ̀, ѿ Восто́ка похо́дитъ свѣ́тлость, кото́раѧ

тмности

темности розганѧетъ, такъ Церкве Восточной
мешкаючы Хс Востокъ; светлостю вѣры пра-
вославной розганѧетъ межы людми невѣр-
ными; темности невѣрства, балвохвалства, и
гересій розмантыхъ, Длѧ тогω Апл Павелъ Ефе: е
Ефесѧномъ написалъ: Бѣсте бо иногда тма,
нынѣ же свѣтъ ω Гдѣ, за тую вѣру правосла-
вную Церкви Восточной воины Запорозкіи во-
юютъ з Махометанами невѣрными, з поганами
и еретиками, вѣдаючи же войску Ізраилскому
казалъ сѧ Бгъ воевати Аммореа, Хананеа, и не-
вѣрныхъ погановъ иншыхъ балвохвалцовъ, мовѧчи: Девтер.
избиеши ѧ, пагубою погубиши ѧ, да не завѣ- з.
щаеши с ними завѣта, не помилуеши ихъ, такую
вѣру выхвалѧючы Соборъ избранный; ω людехъ
стыхъ старогω закону мовитъ: Вѣрою по- Евре: аі
бѣдиша Царствіѧ, и прочаѧ, Быша крѣпцы
во бранехъ, ωбратиша въ бѣгство полки чужыхъ,
такую вѣру Православную Апл Павелъ Тарчею
называетъ, мовѧчи: Воспріемше щитъ вѣры,
в немже возможете всѧ стрѣлы лукавагω ра- Ефе. ѕ
зженныѧ [то естъ грѣхи] оугасити, тою
Тарчею Вѣрою Православною Козаки не тылко
складаютсѧ ω невидимыхъ стрѣлъ [грѣховъ]

непріѧте-

непрїѧтелѧ невидимо, але тою Тарчею вѣрою
боронѧсѧ ѿ стрѣлъ видимыхъ татарскихъ, и ѿ дзидъ
турецкихъ, и ѿ ѡружїѧ иншогѡ, иншыхъ не-
прїѧтелей видомыхъ, повинны єще при вѣри
Православной Войны Запорозкїи, оучинки до-
Ӏакѡв. в. брыи мѣти, бо Апостолъ Ӏакѡвъ мовитъ: ꙗкоже
тѣло бездуха мертво єстъ, такѡ и вѣра бездѣлъ
мертва єстъ, При добрыхъ оучинкахъ вѣра пра-
вославнаѧ будетъ Войску Запорозкому Тарчею
золотою, которую Рымлѧномъ заподарунокъ
А Мак. д. Сымонъ Маккавей послалъ, ꙗкѡ в Книгахъ Мак-
кавейскихъ написано: Посла Сумѡнъ Нумина
она в Римъ имѣюща щитъ златъ великъ,
тѧгостїю мнасъ тысѧщу, на оуставленїе с ними
дружбы, ꙗкоже слышаша людїе словеса сїѧ,
рѣша: Кую благодать воздадимъ Сумѡну и
сыномъ єгѡ: Для тоей славы Войска Запоро-
зкогѡ и для єгѡ вѣры Благочестивои: принѧлъ
Войско Запорозкое по свою протекцїю Пресвѣ-
тлый и Благочестивый Господаръ Царъ и Великїй Князь
АЛЕѮЕЙ МІХАЙЛОВИЧЪ всеѧ Великїѧ
и Малыѧ и Бѣлыѧ Россїи Монарха, ѿ которѡ
скиптроносной руки булаву Гетманскую вел-
можной ѿ Бога ѿдержалисъ, вступивши на оурѧдъ

Гетманскїй

Гетманскій, за Бжїимъ вєзванїем и за Бжїою
промоцїєю, ведлугъ Апла Павла мовячогѡ: Євреѡм: Є
Никтоже собою прїемлетъ честь, но званный
ѿ Бга, А тое Бгъ оучинилъ за млтвами Пр҇тои
Бцы, Поневажъ Велможность твоя маешъ Пр҇тую
Бцу за Патронку свою, Для тогѡ в Черніговѣ
Церковъ Престои Бцы Єлецкои направуешъ и вы
ставуешъ, Будь Велможность Твоя такои на-
дѣи, же Престая Бца ѿ Хрїста Сна своегѡ и Бга
нашегѡ; за тую ку Церквѣ своей горливость; и
тутъ на земли Велможности Твоей звитятство
на всѣми непрїятелями, ѡсобливе на непрїя-
телями Кр҇та Стгѡ оупроситъ, Поневажъ Апалъ
Павелъ мовитъ: Врази Кр҇та Гдня, имже кон- Філип: Г.
чина погибель, Упроситъ Велможности Твоей
Престая Бца ѿ Хрїста Сна своег и в Нбѣ трїумфъ
вѣчный, которогѡ трїумфу Небогѡ жебысь
по долгихъ и щасливыхъ лѣтехъ зосталъ оуча-
стникомъ, тогѡ Велможности твоей щирым
Аффектомъ зычу, Приносячи Скарбницу
з Скарбами, которую Скарбницу Пр҇тую Бцу
Єлецкую з Скарбами з Чудами єи Рачъ Велмо
жность твоя ѿ мене вдячне прїняти, Певне
з молитвами Престои Бцы ѿдержишъ в Ска-

рбницы

рениц Нбной скарбъ вѣчный, видѣніе лица
Мат: 7. Божогѡ, Который скарбъ споминалъ Хс, до
Млоденца едногѡ мовячы: Иди елика
имашн, продаждъ и даждъ нищымъ,
и иметн имашн сокровище
на Нбси.

Фёдоръ Григорій

Вельможности твоей моему
велце Мцѣвому Пану и добродѣеви
великому; вшелякихъ добръ земныхъ
и Нбныхъ зычливый слуга и
Бгомолецъ оуставичный.

Іѡанникій Галятовскій,
Архимандрита Чернѣговскій
Елецкій.

Въста́вши Мр҃іа́мъ въ дни̑ ты̑ѧ, и҆дѐ въ го́рнѧѧ, Пошла̀ Лꙋ҃: а҃.
на го́ры вѣ҃ныи, ѿ кото́рыхъ напи́сано: Просвѣща́еши
ты̀ ди́вно, ѿ го́ръ вѣ҃чныхъ, Ѱа҃л: о҃е

Что̀ сїѧ̀ восходѧ́щаѧ ѿ пꙋсты́нѧ [ѿ свѣ́та:] ꙗ҆́кѡ Пѣ҃с: г҃
стебло̀ ды́митсѧ кадѧ́щее [добродѣ́тели назва́ныи]
смѵ́рна и҆ лѵва́нъ и҆ ѿ всѣ́хъ во́нь мѵрова́рца.

ХРОНОЛОГІА

Чернѣговскихъ Архімандритωвъ Пр̃тон Бц̃ы Єлецкон.

Чернѣговскіи Архімандритове Єлецкіи сѧ называютъ, Нифонъ, Андреѧ, Іωна, Герасимъ, Никифоръ, Серафиωнъ Высоцкій, болше ихъ мѣло быти, понеже єсть болше Строителей, Трицать и пѧть, Которыхъ Имена въ Сунодику албо в Поменнику Пр̃тон Бц̃ы Єлецкон сꙋтъ написаны, Дотогω нетылько предъ батиемъ; але и по батию были въ Монастыру Єлецкомъ Архімандритове, понеже Монастырь Єлецкій ωтъ батиѧ спустошеный, потымъ знову направленый былъ и збудованый, за Панованѧ в Чернѣговѣ великихъ Князей московскихъ, По тыхъ Архімандритахъ Православныхъ наступили Архімандритове ωтступники, которыи ωдступивши ωдъ вѣры Православнои; принѧли з костеломъ Рымскимъ унѣю, а тыи Архімандритове Унѣты сѧ называютъ, Кирилъ Ставровецкій, Маріанъ Ωрашкій, Іωсифъ Мещеринъ, по тыхъ Архімандритахъ унѣтахъ, Православный Читаникъ, Его молецъ вонъ ІΩАННИКІЙ ГАЛѦТОВСКІЙ Православный зосталъ Архімандритою Чернѣговскимъ, который тобѣ чуда Пр̃тон Бц̃ы Єлецкон приноситъ.

В чудѣ в. тωе написан

Тыи Архімандритове унѣты, за Королѧ Полского Жигмонта г напали

Чудо

Чꙋдо первое.

Володимеръ Свѧтославичъ, Внꙋкъ Ігоровъ, Правнꙋкъ Рꙋриковъ Монарха Рꙋскїй. въ Хрⷭ҇та оувѣровавши привелъ до вѣри Хрⷭ҇тїанской и до Кр҇щенїѧ всѣ народы Рꙋскїи, и болваны з Рѡссїи выкоренилъ, и Ц҇рковъ Престои Бцⷭ҇и Десѧтинной в Кїевѣ и Стгѡ Василїѧ и Церкви иншыи в Рѡссїи побꙋдовалъ, по смерти егѡ Ярославъ Монархою Рꙋскимъ зоставши сынъ Володимеровъ збꙋдовалъ в Кїевѣ Ц҇рковъ Стои Софїи столицꙋ Митрополитанскꙋю, и на Золотой брамѣ збꙋдовалъ ц҇рковъ Благовѣщенїѧ Престои Бцⷭ҇и, А гды оумеръ Ярославъ, Снъ егѡ Свѧтославъ Ярославичъ внꙋкъ Володимера Монархи Рꙋскогѡ, наслѣдꙋючи в побожности Пр҇ковъ

Матїѧш Стрїко: лъ, рма.

Стрїко: лй рог

своихъ Монарховъ Рѡсскихъ, будовалъ церкви розмаитыи в Рѡссіи, на многихъ мѣсцахъ, бо в Малой Рѡссіи, на Сѣверу, близко мѣста Чернѣгова, церковъ Ѹспенїа Престои Бци на Горахъ Болдинахъ змуровалъ, которую Црковь называютъ, БЦА ЕЛЕЦКАЯ, для тогѡ, бо повѣдаютъ в Чернѣговѣ ѡбыватели давніи, Которіи будучи сами в дитинномъ вѣку чували ѿ старыхъ людей Московскихъ, Ѳеѡдора Протопопы Чернѣговскогѡ и Прокопіа Мѣщанина Чернѣговскогѡ, которыи на Москвѣ ся оуродивши. Гды великихъ Князей Московскихъ было в Чернѣговѣ панство и владза, пришли до Чернѣгова для мешканя, и в Чернѣговѣ людемъ тое повѣдали, же ѡны малыми дѣтми будучи ѿ старыхъ продковъ своихъ давную традицію албо науку такую чували, же на томъ мѣсцу, ѿ людей ѣдучихъ Ѡбразъ Престои Бци проминами свѣтлыми якъ огнемъ ѿточный есть виденый и знайденый, давныхъ часовъ на деревѣ Еловомъ, потверждаютъ Гисторію тую и теперъ Ѡбыватели тежъ Московскіи, бо в Москвѣ на ринку и по мѣстахъ иныхъ, въ Рѡссіи Великой, Ѡбразы такіи

Григорій Іахимовичъ Войтъ Чернѣговскій и Пашій братъ Епскпа Исаакъ тое повѣдали

продаютъ

продаю, где намалѣовано дерево ѣловое алѣбо ѣлинꙋ з галꙋзами зелеными, межи тыми галꙋзами зелеными высоко сидячая є намалѣована Родителка Бжая, на своихъ колѣнахъ дитятко Хрта сидячогѡ, подъ пахи лѣвою рꙋкою держачая, правою рꙋкою Хрта за ноги держитъ, а Хс в лѣвой рꙋцѣ держитъ хартїю звитꙋю, такій Ѡбразъ Пресвтой Бцы з Великой Россїи, з Мѣста Володимера Никита Ѳеѡдорович Козел и Брат єгѡ меншій Матфей Ѳеѡдорович Козел рокꙋ ахо҃ѕ, Мца Генвара приѣхали до Чернѣгова, на ярмарокъ, по час Бгоявленїя Стго. Который Ѡбразъ ꙋ нихъ кꙋпивши Константин Константинович Мезопета; ѡддалъ в Чернѣговѣ Мца тогожъ Генвара, ві дня, до церкви БЦЫ ѢЛЕЦКОЙ, ко такій Ѡбразъ ѡд Московскихъ ѡбывателей называетъ Бца Ѣлецкая, же в Чернѣговѣ на ѣлинѣ знайденый єстъ Ѡбразъ Пресвтой Бцы свѣтлостю великою ся полыскꙋючий, а тое ѡбыватели Московскїи вычитали ꙋ якогѡсь Лѣтописца Рꙋского алѣбо в Патерикꙋ якомъ, поневажъ на Москвѣ єсть Лѣтописци Рꙋскїи; такъ знаменитыхъ Монастыровъ

Алеѯѣй Ѳеѡдоровичъ Писаровъ Голова стрѣлецкой московскихъ и Алеѯандеръ Даниловичъ Іеромонахъ московскій повѣдали: же то єсть Бца Ѣлецкая.

 рꙋскихъ

Рѹскихъ Патерикѡхъ знайдѹютъ, албо тежъ
Престои Бцы власный Ѡбразъ на деревѣ Ѣловомъ
близко Чернѣгова знайденый, з Чернѣгова
до Москвы почасъ войны єстъ перенесеный,
поневажъ теперъ в Чернѣговѣ ся той Ѡбразъ
незнайдѹетъ, дотого Архимандрита Книги
сеѣ Авторъ зѹмыслѹ на Москвѹ рокѹ ахоз:
посылалъ Честного Іеромонаха Силвестра Хме-
левича и зъ нимъ Діакона Геннадія пытатися
Дѣ ҂ало: тое рокѹ ахоз. ѡ Бцы Ѣлецкой, длячогося такъ называетъ,
предъ тымъ Іеромонахомъ и Діакономъ и пред
Честнымъ Іеросхимонахомъ Ѳеѡдоромъ и Ді-
акономъ Порфиріемъ законниками Чернѣго-
вскими старостю великою и щедростю при-
ѡздобленый ѡд Бга, Никита Ивановичъ Кня
Ѡдоевскій Бояринъ єго Царскогѡ Пресвѣтло
величества повѣдалъ такіи слова: Чували мы
ѡд Дѣдовъ и Прадѣдовъ своихъ, же близко
Чернѣгова на Деревѣ Ѣловомъ знайденый Ѡбра
Престои Бцы, длятого збѹдованая тамъ
церковъ ся называетъ, БЦА ЄЛЕЦКАЯ, зачим
ѡд Ѣлины албо Ѣлю Бца Ѣлецкая єстъ на-
звана, же на Ѣлю албо на Ѣлинѣ Ѡбразъ
Престои Бцы єстъ знайденый. Ктѡ на томъ

деревѣ

деревѣ Ꙗловомъ Ѡбразъ м҃тки Б҃жеи постави,
чи ведлугъ росказаня Б҃скогѡ Ч҃лвка? чи Агг҃ла?
того невѣдати, еднакъ вѣдати даетсѧ, же
той Ѡбразъ Родителки Б҃жеи на Деревѣ Ꙗловомъ
знайденый естъ, за Кнѧзѧ Черниговскогѡ
Свѧтослава Ꙗрославича, бо Сѵнодикъ албо
Поминникъ Престоли Б҃ци Ꙗлецкои ѡдъ Еппа
Черниговскогѡ Зосимы Прокоповича написаный
свѣдчитъ, же на томъ мѣсцу Свѧтославъ
Ꙗрославичъ Кнѧзь Черниговскій ѿ створенѧ
свѣта, року ѕфѯи: мурованую церковъ Пре-
столи Б҃ци Ꙗлецкои збудовалъ, згожаютсѧ
з тымъ Сѵнодиком Б҃ци Ꙗлецкои албо з По-
минником и на Москвѣ мешкаючіи Кнѧзѣ
Ѡдоевскіи, также Кнзѣ Воротинскіи, кото-
ріи фамилію свою провадѧтъ ѡдъ Кнѧзей
Черниговскихъ, и мовѧтъ: же идутъ з линѣи
Свѧтослава Ꙗрославича Кнѧзѧ Черниговского
Фундатора церкви Ꙗлецкои, длѧтого Нікита
Івановичъ выжей спецификованый Кнѧзь
Ѡдоевскій и сынъ его Іаковъ Никитичъ
Кнѧзь Ѡдоевскій, Боѧре его Царско Величества,
Нараквицы Атласовые злотомъ и сребромъ
гафтованыи, з выѡбраженіем Благовѣщенѧ

Сѵнодикъ албѡ помінникъ Престоли Б҃ци Ꙗлецкои ѿ Еппа Чернѣгов: Зосимы Прокоповича написаный

Прест҃ой Бц҃и и҆ ст҃ы А҆п҃толов Петра̀ и҆ Па́вла
и҆ Херуви́мов, и҆ двѣ Кни́ги друкова́ныи А҆п҃лъ
и҆ шестодне́вец до Монастыра Прест҃ой Бц҃и
Є҆ле́цкой присла́ли, Кназь Вороти́нскій за́сь
Іва́нъ А҆лезѣевичъ Боѧринъ є҆го̀ Ца́рского вели
чества и҆ Намѣстникъ Каза́нскій, до Монастыра
Є҆ле́цкого на два̀ Фело́ны, кото́рыи поши́то,
присла́лъ А҆тла́су Черво́ного, з квѣ́тами золо-
ты́ми, тѣ́шачиса з того̀, же почали́ зно́ву
направова́ти ѡ҆д Ба́тїа зопсова́ную и҆ спусто-
ше́ную Це́рковъ Є҆ле́цкую, кото́рую Продо́къ и҆хъ
Свѧтосла́въ Ꙗ҆росла́вичъ Кна́зь Черни́говскій
збудова́лъ в Черни́говѣ, то́йже Іва́нъ А҆лезѣ-
евичъ Кна́зь Вороти́нскій пишучи Ро́ку ҂ахоз.
Ли́стъ до А҆рхимандриты Є҆ле́цкого, Монастыръ
Є҆ле́цкій называ́етъ Ла́врою, бо в Ли́стѣ то́м
зве́рху и҆ внутръ Інтітула́цїю ина́чи, написа́лъ:
А҆рхимандри́тѣ Ст҃ой Ла́ври Є҆ле́цкой, же та́ѧ
ст҃а́ѧ и҆ Чудотво́рнаѧ Ла́ура ѡ҆д Продка є҆го̀
є҆сть збудова́на, до того̀ на За́мку Черни́го-
вском. Тимоѳе́й Васи́лїевичъ Чо́глоковъ
Сто́льникъ и҆ Воево́да є҆го̀ Ца́рского Вели́чества
в дво́хъ Кроникахъ Моско́вскихъ зна́йшо́лъ
то́е на́мъ и҆ чита́лъ, же Кна́зей Ѡ҆до́евскихъ

Цѣло: то́е ро́ку ҂ахое. Непоєдно кро́тъ.

и҆ Кна́зей

и Кнѧжей Воротинских рожай идет ѡд Свѧтослава Ярославича Кнѧзѧ Черниговского, который з братом своим Всеволодом Ярославичем Кнѧзем Переѧславским; Изѧслава Ярославича старшого брата своегѡ выгнавши з Киева, и сам усѣвши на Столици Кнѧжства Киевского, зостал мурованой церкви Печерской почасти Фундатором, поневаж року ѡд створенѧ свѣта ҂зфпа: Дал поле свое и триста гривен злота на будованє той церкви, и сам землю почал на фундамента копати, Потым Свѧтослав Ярославич з братом своим Изѧславом Ярославичем погналсѧ, и ѡддал Киев Изѧславу, а сам усѣл в Черниговѣ. Свѣдѣтелство Косовскагѡ, з в Патерику Печерском

Чудо второе.

Спатрно Бзкаѧ, заприсѧжнон Матки Божией, тое спораднла, же як в Киевѣ Печерскую, так Елецкую в Черниговѣ церковь Преподобный Антоний бытностю своею пришедовал и прославил, бо Изѧслав Ярославич Кнѧзь Киевский брат старший Свѧтослава Ярославича Кнѧзѧ Черниговского Сѵнодик Прѣстой Бцы Елецкой,

При той печерѣ невеліка церковъ Ст: Прорк: Иліи є муровананая, Трифологіwн Іюля і. дня.

Гдѣ неслушне гнѣвался на Стгw Антоніа Печерского, довѣдавшися wтомъ Святославъ Ярославичъ Князь Черниговскій, послалъ до Києва, и в ночи взялъ Прпбногw Антоніа до Чернѣгова, тамъ Стый Антоній в Горахъ названых Болдины, уподобалъ собѣ мѣсце, и року wд створенѧ свѣта ѕфоз: выкопалъ Печеру, в которой мешкалъ*, и певне Монастыревѣ Єлецкому далъ благословеніе wд Стой Гори Афонской такъ, якъ далъ монастыревѣ Печерскому, поневажъ Стый Антоній до руси пришолъ [ведлугъ вшелкогw росказанѧ:] wд Гори Афонской, якw Трифологіwнъ, Мца Іюлѧ, і. днѧ, в житіи єгw повѣдаєт: Бысть явленіе w Бга Ігумену во Стой горѣ глѧ, Посли ми Антоніа паки в россію, якw тамо требую єгw, Ігуменъ же призва Прпбнагw Антоніа, и рече єму: Чадо Антоніє Бгу тако хотящу иди паки в россію и буди благословеніе имѣѧ w Стыѧ Гори, зачимъ ведлугъ провидѣніѧ божского, якъ Монастыръ Печерскій, такъ и Єлецкій Антоній Стый бытностю своєю приоздобналъ и прославналъ, и якъ Монастыровѣ Печерскому, такъ и Єлецкому далъ бгвеніе

wд Ст

ѿ Стои Горы Афѡнской, для того заповодомъ Престои Бцы и за благословенїемъ Антонїя Ст: якъ в Монастыру Печерскомъ; такъ и в Елецкомъ Архїмандрїя ся знайдуетъ, той Монастырь Престои Бцы Елецкой споминаетъ Патерикъ Печерскїй в Житїи Стгѡ Исакїя, на листѣ п: написаный ѿ Еппа Мстиславскогѡ Сулвестра Косова, который потымъ былъ Митрополитомъ Кїевскимъ, споминаетъ словами такими: Антонїй Стый пришовши до Чернѣгова, оулюбилъ собѣ мѣсце, котороеся зоветъ Болдины Гори, и выкопавши тамъ Печеру, мешкалъ, и тамъ естъ Монастырь Престои Двы, на тыхъ Болдынахъ горахъ, близко Чернѣгова, любѡ тутъ не придано и не приписано: Елецкой, еднакъ маетъся розумѣти Монастырь Бцы Елецкой, поневажъ на горахъ Болдиныхъ близко Чернѣгова иншїй Монастырь Пртои Двы ся не знайдуетъ, дотогѡ якъ в Кїевѣ Печерская; такъ в Чернѣговѣ Елецкая церковъ доколя Каплицами была ѡточена, потымъ ѿ Батїя царя татарскогѡ и Печерская и Елецкая црковъ року аСм е естъ зопсована, лечъ зопсованую и спустошеную церковъ Печерскую Симеѡнъ

Сїлвестръ Косовъ на листѣ п Патер: Печер: въ Житїи Ст: Исакї

Сунопсїсъ, р и.

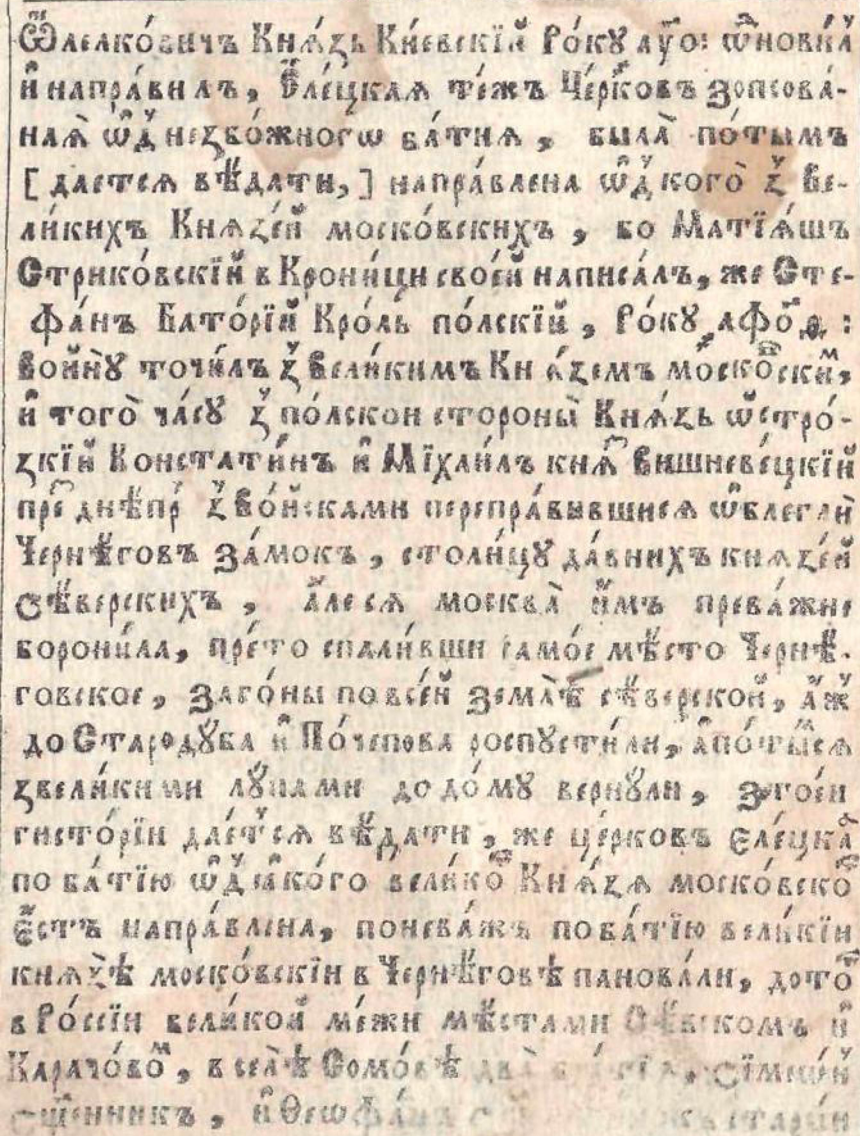

Стрикоб: лн. ѱпе. Книг Е.

Ѡлелковичъ Кнѧзь Києвскій Рокꙋ аⷹо: ѿновилъ и направилъ, ѽлецкаѧ тежъ Церковъ зопсованаѧ ѿ незбожного батиѧ, была потымъ [даетсѧ вѣдати,] направлена ѿ кого з великихъ Кнѧзей московскихъ, бо Матїашъ Стрийковскій в Кронїцы своей написалъ, же Стефанъ Баторій Кроль полскій, Рокꙋ афо: войнꙋ точилъ з великимъ Кнѧземъ московскимъ, и того часꙋ з полской стороны Кнѧзь ѡстрозкій Констатинъ и Мїхаилъ кнѧзь Вишневецкій през Днѣпр з воисками переправившисѧ ѡблегали Чернѣговъ замокъ, столицꙋ давнихъ кнѧзей Сѣверскихъ, алесѧ москва имъ преважне боронила, прето спаливши самое мѣсто Чернѣговское, загоны по всей землѣ сѣверской, аж до Стародꙋба и Почепова роспꙋстили, а потымъ з великими лꙋпами до домꙋ вернꙋли, з тоей гисторїи даетсѧ вѣдати, же церковъ ѽлецкаѧ по батїю ѿ якого великого Кнѧзѧ московского естъ направлена, поневажъ по батїю великїи кнѧзѣ московскїи в Чернѣговѣ пановали, до того в Россїи великой межи мѣстами Сѣвскомъ и Карачово, в селѣ Сомовѣ два сѧ(?) ... сїмоин сщенникъ, и Ѳеѡфанъ ... стари

Старын годесꙋт ...онки ...кали

такъ, же больше юж нижели сто лѣтъ маю,
еще Тупичовъ єстъ Село за чотыри мили ѿ
Чернѣгова, в томъ селѣ старый чл҃къ Авдѣй
Дорошовичъ Полтораста лѣтъ маетъ, до тогѡ
в Чернѣговѣ старый чл҃къ Сто и десятъ лѣтъ
маетъ Максимъ Костомаха, которыи Старо-
шкове згодне всѣ Рокъ ахоѕ нам повѣдали,
же ѡны будучи молодыми были в Чернѣговѣ,
за панованя тамъ великихъ Кнѧзей Московскихъ,
и тогѡ часу на Церквѣ Єлецкой многѡ было
верховъ мурованыхъ, и Монастыръ Єлецкій до
кола былъ паллями ѡставленый такъ, якъ
мѣсто Чернѣговъ, и мешкали тамъ Законники
Московскіи, але прекатіемъ церковъ Єлецкая
ѡловѧными таблицами была накрытая, що
даетсѧ ѿтоль вѣдати, же и тепер ходячи
колоцеркви люде шукаютъ в пѣску олова и
штуки великіи знаходѧт, иншіи подна ходили
в пѣску великіи таблицы ѡловянии, которыми
Церковъ была накрытая, по батію зась то сѧ
ѿмѣнило, бо в Чернѣговѣ Сила Динисовичъ
Бохнѧ чл҃къ старый, который близко двохсотъ
лѣтъ маетъ, и длѧ старости слѣпый и глухимъ
зосталъ, повѣдалъ намъ тое Рокъ ахоѕ:

же верхи̑ был҄и̑ мꙋро́ваный на це́ркви̑ Єле́цкой, до́шками дꙋбо́выми смоло́ю засмо́леными не о̂ловомъ накри́тый, и̑ монасты́ръ бы́лъ па́лами докола ѡставле́ный та́къ, я́къ тепе́ръ за́мокъ Черни́говскїй, и̑ Келїи о̂коло церкви были, и̑ за́конники ме́шкали, є́ще в Монастырꙋ Всеми́лостиваго Спа́са, по́мъ Новгородкомъ Се́верски́мъ, Іеромона́хъ Анто́нїй Ста́рый та́къ, же бо́лшей нѣжели сто лѣтъ ма́етъ, писа́лъ до мене́ ли́стъ, Ро́кꙋ ахо҃з: в кото́ромъ ли́стѣ написа́лъ, же запанова́ня в Черни́говѣ великихъ Кня́зей моско́вскихъ ме́шкалъ о̂нъ в Монасты́рꙋ Єле́цкомъ и̑ того́ ча́сꙋ былъ та́мъ Архїмандри́тъ Серафїонъ Высо́цкїй, а́ле за Кро́ля По́лскогѡ Жиґмонта г҃: Гды по́лское во́йско пришло́ в Черни́говъ, а̑ моско́вское во́йско ѯ Черни́гова оуступило, того́ ча́сꙋ Архимандритове Ѻ́нѣти запривиле́гиями Кроле́вскими в Черни́говѣ наста́ли, тыйж старꙋшкове повѣда́ли, же лю́де моско́вскїи вышовши ѯ Черни́гова, ры́бꙋ на рѣцѣ Бѣло́усѣ лови́ли, бо при дꙋха была̀, вѣдаючи тое Горности́аи реґимен та́ръ по́лского во́йска, в Па́кꙋлю Се́лѣ ѯ По́лскимъ во́йскомъ зостаючи̑, фортелемъ в накри́тыхъ во́захъ мѣстѡ ры́бы вночи̑ до

Чернѣгова Полское войско впровадилъ, москов-
скіи сторожи в брамѣ гды пытали: кто идет?
ωдповѣдѣлъ з Горностаевы стороны человѣкъ
по московску, мовячи: Свои люде, рибу з Бѣло
озера веземо, чуючи тое Сторожи ωтворили
браму, и втой часъ з Чернѣговского замку
московское войско оуступило, и Чернѣговъ
ωд Горностая спаленый былъ, и презмногіе
лѣта пустый зоставалъ, тогожъ часу пустый
Монастыръ Єлецкій зоставивши законники
московскіи; пошли в свою землю з московскимъ
войскомъ, и того часу згорѣлъ Монастыръ
Єлецкій, Потымъ верхи мурованыи на Хором
и побокахъ оупали, нашестатокъ великій верх
мурованый в засклепеню ся проламалъ, и оупал
и оучинилъ грьмотъ великій, который по всем
Чернѣговѣ люде чули, тыжъ Старушкове по-
вѣдали, же по Горностаю в двадцать лѣт
почали знову до Чернѣгова люде звратися и
будоватися, Монастыръ зась Єлецкій по Гор-
ностаю спустошеный зоставал не направленый,
ажъ до благочестивого Царя всея Россіи Само-
держци Алексія Михайловича, бо за его пано-
ваня, позосталый муръ около церкви Єлецкои

Іліа Масанович и Гордѣй Пахомов люде Старін в Чернѣговѣ тое повѣдали

Архімандр: оучѣти не направовали спустошаногω Монастыра Єлецкого и таки мешкал

капаліцъ зопсованыхъ, року ахол, в, г, д,
ꙋ землѣ выбрано, и в церкви Прєстои Бци Єле-
цкои стѣны докола, на многихъ мѣсцахъ, и
фрамуги на хоромъ, и столпы межи окнами
в бляхомъ верху, застараємъ Архімандриты
скарбницы тоєи Автора направлено, и в землѣ
загребленую церковъ Бци Єлецкои ꙋ земли вы-
гребено и накрыто, которая перетымъ нена-
крыта была и мешкали тамъ нерозумныи звѣ-
рята, и птахи гнѣзда собѣ чинили. и тогω
часу в Црквѣ Єлецкои, Ѡскаржался Христосъ,
мовячи: Лисы язвины имутъ и птица небныя
гнѣзда, Сынъ же чавѣческій неимаетъ гдѣ главы
подклонити. Теперъ зась в Црквѣ Єлецкои
Лисы язвин и птицы небныи гнѣздъ немаютъ.
Але южъ маетъ Сынъ человѣческій где главу по-
клонити ХС Богъ нашъ, Поневажъ на Ѡлтари
кождого дня в Пренасвятѣйшом Сакраментѣ
Єухаристіиная знайдуетъ, Гдысѧ Литургія
Стая Ѡправуетъ, и теперъ мешкаючи южъ
в Црквѣ Єлецкои ХС мовитъ: Се покой
мой въ вѣкъ вѣка, здѣ вселюся,
яко изволихъ и.

Земли было в глыбинѣ напулторы сажня, около Церкви Єлецкои. Але тая камни розложено. Мѳ: и.

Ψал: рла

Чудо

Чудо третее.

Тыиже старушкове три выжей написаныи, Сила Дениcовичъ Бохна, Авдей Дорошовичъ, и Максимъ Коломаха повѣдали, же в Монастыру Елецкомъ былъ Колоколъ и звонъ великій надко столпа висѣлъ, меншіи зась ѡсобнѡ звоны были на звонницы, але гдѣся тот звонъ великій подѣлъ, невѣдаю, єднакъ вѣдаютъ, и згодне повѣдали, же до Любеча почасъ войны хотѣли тот звонъ взяти, але взяти множству людей не дался, и мѣсца немогли жадною мѣрою того звона порушити, гды єго з Полской стороны войско взяти до мѣста Любеча хотѣло, з того повѣсть дается вѣдати, же Пречистая Богородица сама з Елецкогѡ Монастыра своєгѡ недопустила до Любеча взяти звона своєгѡ, жебы тот звонъ до Полщи небылъ запровадженый, понеже Любечъ того часу под владзою былъ Кролевъ полскихъ.

Тыиже старушкове повѣдали же Трапеза и звонница ѿ рѣкии де была.

Чудо четвертое.

Року ѿ Рожества Христова ҂ард: Половцы народъ поганскій з Княземъ своимъ Секаль

Матѳаш Стрийко: Книг: е.

Іоздва
... Лист
роз.

названымъ, вторгнувши в землю Рускую, поразили Всеволода Князя Переяславскогω, и Князство Переяславское срого збурили, потымъ другій разъ тыиж Половци вторгнули в землю Рускую, которымъ три Князѣ братія родныи, Ізяславъ Киевскій, Святославъ Черниговскій, и Всеволодъ Переяславскій Ярославичове заступили, а скоро ся мужне потыкали, звитяжство Половци ωтдержали, которыи загоны роспустивши, в Крайнахъ руских мѣста и села огнемъ и мечемъ збурили, а гды ся до Черниговскогω Князтва зо всею потугою ωбернули, заразъ Святославъ Ярославичъ неустрашоный поразкою першою и другою, немаючи болше, тилко три тисячи Рицеровъ, в своимъ войску, Року анд: Новембра дня першого, по Сновскомъ урочищемъ, где нинѣ естъ мѣсто Сновское, на нихъ ударил, и тамъ великое войскω поганское ωтъ малогω войска Рускогω полегло, бо дванадцать тисячей половцовъ Русаки забили на плацу, и Князя ихъ Секала и Гетмановъ и Рицеровъ поймали, и лупы всѣ, которыхъ были в землях руских по двохъ звитязтвахъ достали, ωтгромили ωт нихъ Русаки з Княземъ своимъ Святославомъ

Теперся
тое мѣ-
сто назы
ваетъ
Седневъ
на рѣкою
Сновомъ,
где мно
могилъ
...тори
...отъ поле
цовъ по
битыхъ
трупы по
сыпали

Ярославичемъ

Ярославичемъ, ꙗкѡ Матіашъ Стриковскій на листѣ рпз: свѣдчитъ, тое звитѧзтво дивное з малымъ войскомъ рускимъ на великїи войскѡ Половцовъ Свѧтославъ Ярославичъ Кнѧзь Черниговскій запомочꙋ и за молтвами Престои Бцы ѡдержалъ, поневажъ ѡнъ збудовалъ в Черниговѣ Церковь Бцы Єлецкои, затым Пртаѧ Бца помагала ємꙋ на войнѣ воевати Половцовъ погановъ, и ѿ Ха Сна своегѡ звитѧзтво ємꙋ на множствомъ погановъ ꙋпросила, которыхъ множства немогли три Кнѧзѣ, Изѧславъ Кієвскій, Свѧтославъ Черниговскій, и Всеволодъ Переѧславскій Ярославичове пред тымъ змногими войсками рускими звитѧжити, але ѿ нихъ были звитѧжены, тыхъ погановъ множство Престаѧ Бца сама звитѧжила, и до Чернигова недопустила, жебы Церковь Престои Бцы Єлецкои близко Чернигова ѿ Свѧтослава Ярославича Кнѧзѧ Черниговскогѡ збудованаѧ, не была пре Половцовъ погановъ ѡсквернена, и зопсована и спустошена, потым звитѧтвѣ славномъ на Половцами за причиною Престои Бцы ѡдержаномъ Свѧтославъ Ярославич Кнѧзь Черниговскій гды ꙋмеръ, погребеный єсть

Стрико: ай, рпз.

Стрико: ай, рпн.

Стрико: ай, род

Тамже рок

в Чернѣговѣ в Церквѣ Стгѡ Спса, которую Церковъ змуровалъ, Мстиславъ Сынъ Володимеровъ Кнѧзь Чернѣговскій, братъ Ярослава Кнѧзѧ Кіевскогѡ, Фундатора Стой Софіи Кіевской, Стрій Свѧтослава Ярославича Фундатора Церкви Єлецкой.

ЧУДО ПѦТОЕ.

Кроника московская тое мови

Свѧтославъ Ярославичъ Фундатор Церкви Єлецкой породилъ сына Олга, Олгъ породилъ Всеволода, Всеволодъ породилъ Михаила, которыи Михаилъ Всеволодовичъ Кнѧзь Чернѣговскій, внукъ Олга Свѧтославича, Правнукъ Свѧтослава Ярославича Кнѧзей Чернѣговскихъ зосталъ Мученикомъ Хвымъ, Гды незбожный царь Татарскій Батій звоевалъ землю рускую, и Чернѣговъ з землею зровналъ. Тогѡ часу пресладовалъ Кнѧзей и Пановъ Рускихъ, и Михаила Всеволодича Кнѧзѧ Чернѣговскогѡ, жебы ѿступилъ ѿдъ Ха Бга правдивого, и поклонилсѧ фалшивымъ богомъ єгѡ поганскимъ слонцу и огню, Але правовѣрный Кнѧзь Михаилъ Батіеви ѿповѣдѣлъ: негодитсѧ Хртіаномъ кланѧтисѧ створенію,

зоставн-

Зоставивши Творителѧ, мы кланѧемосѧ Трⷪ҇ц
стой: Оц҃ꙋ и Сн҃ꙋ и Стомꙋ Дх҃ꙋ єдиномꙋ Бг҃ꙋ
Створителю Нба и земли, затое Батїй каза
Кнѧзѧ Михаила ростѧгнꙋвши такъ бити по
всемꙋ тѣлꙋ єгѡ, же по земли кровъ єгѡ пли-
нꙋла, потымъ ѿтѧтѡ Головꙋ ємꙋ, тоежъ
Ѳеѡдорꙋ Болѧринови єгѡ оучинено того часꙋ,
Гды нехотѣлъ ѿстꙋпити ѿ Хрⷭ҇а Бг҃а правдивого,
и фалшивымъ богѡмъ слонцꙋ и ѡгню покло- Прологъ
нитисѧ, бито єгѡ и ѿтѧто ємꙋ Головꙋ, и Московъ
Тѣла ихъ стые покинꙋли псѡмъ на покармъ, Мцѧ Сен-
але презмногїе дни лежачи въцѣлости зостали, днѧ, к
Потымъ Столпъ ѡгненный показалсѧ на тѣлами
Стыми: и свѣчи видѣны были, которые презъ-
многїе ночи на тѣлами стыми горѣли, видѧчи
тое Хрстїане вѣрныи, погребли тѣла ихъ зъпо
шанованемъ, тая Гисторїя насъ оучитъ, же
свѧтославъ Ярославичъ Гды збꙋдовалъ Црковъ
Бцы Влецкои, жебы в той Церкви люде честь и
славꙋ Бг҃ꙋ ѿдавали, для тогѡ Бг҃ъ, за матки
Престои Бцы оукороновалъ єгѡ великою чтїю
и славою, ведлꙋгъ Псалмографа мовѧчогѡ:
Славою и честїю вѣнчалъ єси єгѡ, Атꙋю славы Ѱал. н.
Коронꙋ и чести Свѧтославъ Ярославичъ маетъ

правнꙋка своегѡ, Михаила Всеволодича, стгѡ мꙋченика Хва, ведлꙋгъ Соломона мовѧчогѡ:
При: ꙁі. Вѣнецъ старости сыны сыновъ.

ЧꙊДО ШЕСТОЕ.

Церковъ Елецкаѧ естъ по титꙋлом Ꙋспенїѧ Престои Бцы, в той Церкви з правои стороны ведле Олтара великогѡ естъ Пределъ названый: Соборъ Стгѡ Архистратига Михаила, з лѣвои стороны ведле тогожъ Олтара великогѡ естъ Пределъ названый: Рождество Стгѡ Іѡанна Крстителѧ, на хорѣ естъ Пределъ Стгѡ Великомꙋченика Георгїѧ, под хором естъ Пределъ оутитꙋлованый, Соборъ Престои Бцы, в томъ Пределѣ на мꙋрѣ над Олтаремъ естъ вымалѧованый Образъ Бцы стоѧчои, и обѣ двѣ рꙋки донеба поносѧчои и Ха Дитѧтко з рꙋками благословѧчими в животѣ держачой, который Образъ называетсѧ Воплощенїе Хво, знайдꙋютсѧ в Чернѣговѣ Сила Дионисович Бохна, и в селѣ Тꙋпичовѣ Авдей Дорошович люде старыи, которыи повѣдаю, же там под Олтаремъ скарбъ схованый былъ ѿ якогось члвка московскогѡ в склепикꙋ мꙋрованомъ.

Але

Але Горностай скарбъ той, полную баню ме-
дяную копѣйокъ сребрныхъ взялъ, гды взялъ
Чернѣговъ и Чернѣгова московскихъ людей вы-
провадилъ, и Чернѣговъ и Монастырь Елецкій
спустошилъ, Потымъ человѣкъ той скарбу
своего гды незнашолъ, блюзнилъ Пртую Бцу,
мовячи слова такіи. Чему ты нестерегла
скарбу моего; и розгнѣвавшися оружіемъ
Ѡбразъ ей вышпомененый в Тварь ударилъ Ѡбразы
и зопсовалъ, Але заразъ тамже скараный есть, стрѣба
ѿ шатана порваный есть, и ошалѣлъ и товкся, шанова,
и до своего мешканя шаленый ѿпроваженый,
А той Ѡбразъ былъ старый, того часу малю-
ваный, которого вся Церковь Бцы Елецкой
была малювана, бо и теперъ ся тыи Ѡбразы
старыи мистерне малюваныи на мурахъ знай-
дуютъ, которыхъ муровъ дождъ албо градъ
албо снѣгъ незопсовалъ, и неръушилъ, по многихъ
зась лѣтехъ Деминъ Ігнатовичъ в Запорозкомъ
войску будучи Полковникомъ Чернѣговскимъ;
Ѡбразъ той Родителки Бжой в Капличцѣ казалъ
малярове новыми фарбами розмальовати и
направити, еднакъ на Тварѣ Ѡбраза того
и теперъ близну видати, немогли твари

 зопсо-

зопсованои фарбами досконале замаліовати и направити, знайдуютсѧ в Чернѣговѣ люде старыи, которыи памѧтают и повѣдают, же за их памѧти был там в Капаницѣ под ѻлтаре склепик з цеглы оучиненый, в котором склепику скарб той был схованый, але цеглу тую з землѣ люде выбрали, гды Церков псовала, еднак и тепер есть Ꙗма, где был склепик з скарбом, алеюж свѣжи пѣском недавно засыпана, и дошками накрытаѧ.

Люде и тогдашныи ралица Чернѣгов: ѻ всем Агафіи Куча, и старостин будучи тое повѣдали.

ЧУДО СЕМОЕ:

Ꙗкуюж Гисторію ѿ тым Ѻбразѣ Воплощенія Хрста повѣдала нам старанеѣ вѣста единайменем Агафіа, котораѧ будучи девицею молодою и малою в Чернѣговѣ мешкала, и ѿ старых людей чула, же той Ѻбраз Престои Бцы названый Воплощеніе Хрсто: един чловѣк длѧ скарбу своегѡ там в Церкви ѻлецкой схованого, и ѿ людей взѧтого, розгнѣвавшисѧ оударил в лице Прчстую Бцу ѡружіем и блюзнѣрскіи слова мовил, але егѡ зараз там діавол ѡпутал и кидал

и товк

и товкъ, и шаленого его в домъ ѿпроважено, потымъ Дѣвица тая замужъ пошла, и до старости пришла, и вышла з Чернѣгова до мѣста Лебедина, которое мѣсто в малой Россіи межи мѣстами Гадячемъ и Сумами сѧ знайдуєт, тамъ гдѣ Татаре поймали сына еи Даніла Павловича и в неволю запровадили, в которой неволѣ татарской пять лѣтъ онъ зоставалъ, Агафіа жона Павлова будучи маткою жаловала по сыну своемъ, вѣдаючи зась ѡ чудотворномъ Ѡбразѣ Пресвятой Бцы, который Ѡбразъ Воплощеніе Хрістово сѧ называетъ, и в Церкви Єлецкой сѧ знайдуетъ, ѿдаласѧ до Пресвятой Бцы Єлецкой, просячи еи ѡ ратунокъ, и ѡбѣцаласѧ великую свѣчу и хусту єдвабомъ вышитую принести до Церкве Єлецкой, жебы Пресвятая Бца з неволи татарской сына еи вызволила и выпровадила, и дала такой прозбы и ѡбѣтници еи; за помочу Пресвятой Бцы не за долгий часъ з неволѣ татарской сынъ еи утекалъ, и пришолъ в домъ родичовъ своих, зачимъ Року ахоѳ: в Суботу Свѣтлую, предъ Недѣлею Ѳѡминою тая невѣста матка его Агафіа пѣшо з Лебедина до Чернѣгова пришла, и свою ѡбѣтницу Пресвятой Дѣлосѧ того року ахоѳ.

Бцы

Бцⷣи Єлецкой ѡбѣцанѧю выполнила, принесла до Церкви Єлецкой свѣтꙋ великꙋю и хꙋсткꙋ долгꙋю з тонкогѡ полотна єдвабом Чорным вышитꙋю, и повѣдала Гисторію такꙋю.

ЧꙊДО ѠСМОЕ.

Трапезꙋ и ведлѣ Трапезы Цр҃кови с҃тыхъ верховныхъ Ап҃толовъ Петра и Павла, в Монастырꙋ Єлецкомъ, рокꙋ аҳоз, гды мꙋровано и на фꙋндамента землю копано, выкинꙋли з глꙋбокого ровꙋ на верхъ роботники з землею выламаный з олова невеликій Ѡбразъ круглый Воплощенїѧ Хр҃та, гдѣ Пресвѧтаѧ Бц҃а рꙋки до неба поносить, и Хр҃та в животѣ своем з благословѧчими рꙋками носит з надписом: МР, ѲꙊ, и той Ѡбразъ ѡлованый землею былъ присыпали, Але Пресвѧтаѧ Бц҃а в Монастырꙋ своем Єлецкомъ свой Ѡбразъ людем ѡбѧвила, бо вѣтеръ Гвалтовный розвѣялъ и дождъ великій землю тꙋю розникъ, и на верхꙋ землѣ знайденый єсть ѿ законников Єлецкихъ ѡлованый Ѡбразъ Воплощенїѧ Хр҃та, на дрꙋгой сторонѣ Ѡбразꙋ тогѡ вызображеный

Дѣѧлось того рокꙋ аҳоз.

Єсть

Єстъ Стый Василій Великій в ѡмофѡрѣ Архі-
єппъ Кесарійскій, з надписомъ: ѡ Агіѡсъ Васи-
лейѡсъ, Ктѡ в земныхъ внутрностѧхъ той скрилъ
и положилъ Образъ Престой Бцы, Воплощеніе Хво
названый, тогѡ неможемо зрозумѣти, єднакъ
зрозумѣти можемѡ, же Престаѧ Бца сама
свой Образъ людем ѡбѧвила, жебы люде в Церквѣ
Белецкой шановали Престой Бцы Чудотворній
Образъ на мурѣ вымалїованый, который Образъ
Воплощеніе Хртовосѧ называетъ.

Чудо девѧтое.

Церковъ Белецкую ѡбсатїѧ зопсо-
ванную направуючи знашлисмо в землѣ
пре Церковными дверми давный гробъ
цѣлый, з каменныхъ дощокъ червоный
оучиненый, знашлисмо тежъ внутръ Церкви по
Хором, з правого и з лѣвого боку, в фрамугахъ
давныи гробы з каменѧ оучиненыи, але зопсо-
ваныи, бо ихъ каменныи доски побрано, з чого
даетсѧ выдати, же люде великогѡ оуроженѧ
и преложоныи оутѣкали до Престой Бцы Белец-
кой з побожностю, и жадали тогѡ, жебы тамъ

тѣла ихъ по смерти были погребанными, понеже
в тыхъ гробахъ знаменитыхъ, бе вонпанвости
албо якихъ Княжей албо Пановъ Рускихъ тѣла
были положены, а тую побожность Панове и
Княжѣ Рускїи, не для чого иншого до Пречистои
Бцы Єлецкои, хиба для чудовъ єи тылко мѣли,
межы которыми чудами давными годится тежъ
недавнїи чуда тутъ припомнити, Побожный
законникъ Аданасїй Өеодоровичъ в Новгороку
Дѣало: то е року ахза. Сѣверскомъ мѣлъ презъ сонъ такое виденїе,
здалося єму, же онъ в Черниговѣ былъ здру-
гими законниками, зкоторыми пришолъ до
Церкви Пречистои Бцы Єлецкои, але незнашли Церкви
натомъ мѣсцу, и дивовалися тому, пытаючи
єденъ другого и мовячи: Гдеся Церковъ Пречистои
Бцы Єлецкои подѣла? потымъ в гору позрѣвши
обачили по Небомъ, на оболокахъ стоячую
Церковъ Бцы Єлецкои змногими верхами изъ
Крестами такъ, якъ теперъ єстъ направлена,
оузнаймила то Пречистая Бца тому законниковѣ,
а презнего иншымъ людемъ оузнаймила, же в
Черниговѣ єи Церковъ названая Бца Єлецкая
зопсованая, мѣла быти направленая, и мно-
гии верхи мѣти, которе виденїе мѣлъ Аданасїй

законник

законникъ року ахѯд, в той часъ, гды Авторъ
той Книги з Киева ехалъ на Черниговскую Архі
мандрію посвящатися, до Новгородка Север-
ского, где в Монастыру и в день Преѡбраженія
Гдня, ѿ Ясне в Бгу Превелебного Архіеппа
Черниговского Куръ ЛАЗАРА БАРАНОВИЧА,
будучи посвященый, за его Блгословеніемъ,
Приехалъ до Чернигова, и почалъ мѣти стараніе
ѿ направленю Церкви, и будованю Монастыра
Бцы Елецкой, Припоминаючи собѣ Пррка Двда
мовячого: Пролію преднимъ мітву мою,
бо Автор Книги сей нераз проливалъ мітву, нераз
проливалъ и слезы, ѿ будованіе Монастыра и на-
прованіе Церкви Елецкой стараючися, и за
Бжею помочу и за мітвами Прстой Бцы Монастырь
ей збудованый есть, и Церковь ей направлена так,
якъ виденъ была по небо, на Ѡболокахъ Пожчая,
бо и перестымъ Церковъ Елецкая будучи муромъ
заслепленная; много верховъ мурованыхъ
мѣла, що давная ѿ початку ей форма и
Диспозиція на мурѣ учиненая показуетъ,
длятого за мітвами Прстой Бцы показалъ
Бгъ на Ѡболокахъ, по нѣмъ Церкви той выз-
рникъ Аѳанасію Ѳеѡдоровичовѣ законниковѣ,

жебы ѡнъ вѣдалъ, и людемъ иншимъ повѣдалъ, ижъ пресвѧтыѧ Церковъ Бцы Єлецкой была такаѧ, и маетъ потымъ такаѧ змногими верхами быти, ꙗкѡ Моисеѡвѣ законодавцѣ казалъ

Ісхо: кє. Бгъ Церковъ рꙋхомꙋю з Прибытокъ назваnꙋю здѣлати ѡпонъ оучинити, которꙋю Церковъ рꙋхомꙋю албо прибытокъ переношено з мѣсца

Числ: а. на мѣсце, гдысѧ воиско Ізраилское рꙋшило и постꙋповало, и тꙋю Церковъ рꙋшано, розбирано

д. и несено, а гды воиско стало, и Церковъ тꙋю в ѡбозѣ складано зновꙋ и ставлено, а тои Церкви рꙋхомои албо прибыткꙋ показалъ Моисеѡвѣ Бгъ на Горѣ верхꙋ, и мовилъ: Сотвориши ми повсемꙋ, єликѡ азъ покажꙋ тебѣ на Горѣ ѡбразъ храмꙋ, и ѡбразъ сосꙋдъ єгѡ всѣхъ.

ЧꙊДО ДЕСѦТОЕ.

Хотѧчи Сыномъ Бжїимъ и Сыномъ Престои Бцы, замолитвами єѧ в Церкве Єлецкой оучинилъ чꙋдо великое тое, же зопсованаѧ и спꙋстошенаѧ Церковъ Бцы Єлецкои часꙋ военногѡ и небезпечногѡ єстъ

направлена

направлена и збудована, бо Двдъ Цар Ізра-
илскій Гды хотѣлъ въ Ерусалимѣ Бгу Церковъ
будовати, непозволила єму Бгъ тогѡ чинитъ,
але Соломѡнови сынови єгѡ казалъ Церковъ в, Ча: є.
будовати, же были за часовъ Двдвыхъ войны и.
великіи, которыи Двдъ точилъ з Филистинами,
з Моавитами, з Сурійчиками, з Ідуменчиками,
и з иншими непріятелями розмаитыми, а Со-
ломѡн жилъ в покою, ведлугъ писма стгѡ:
Посла Соломѡнъ къ Хираму, глл: ты вѣси г, Ча: є.
ѿца моегѡ Двда, ꙗкѡ невозможе создати
дому Имени Гду Бгу моему, ѿ лица противны
окрестныхъ єгѡ; дондеже дасть я єму Гдь
подножіе ногама єгѡ, и нынѣ оупокои Гдь Бгъ
мой мнѣ окрестъ, нѣсть врага, ниже сопротивля-
ющагося лукавно, и се азъ глаю создати дом
Имени Бга моегѡ, ꙗкоже глла Гдь къ Двду ѿцу
моему, глл: се Сынъ твой, єгоже дамъ въ
тебе мѣсто на Пртолъ твой, той созиждетъ
Храмъ имени моему, зачимъ єслибы зопсова-
ная и спустошеная Церковъ Єлецкая была на
правлена и збудована почасъ покою, не было бы
чудо жадное, поневажъ латво почасъ покою
будовати, але то чудо великоеся в Церкви Бжи

Нера на домѣст з Мона- стыра тын тривоги выганя ли.

Ѡлецкои за молитвами ей стало, же Церковъ
Ѡлецкая в часы военныи, небезпечныи естъ
направлена и збудована, гды на албо татарами
тривожено, албо турками страшено, которыи
нашу ѿчину, Россію малую воевали, гды не тылко
мѣста человѣчею рукою уфортификованыи,
але Каменецъ Подолскій фортецу Божкою
рукою збудованую турки превосину взяли,
незличоное зась людей множство, якъ турки,
такъ и татаре з Россіи малой вневолю погацкую
запровадили, еще тымъ болшое чудо в Церкви
ся Ѡлецкой стало, же вкоротком часѣ, през
килка лѣтъ, Церковъ там естъ направлена
и збудована, бо в Церквѣ Іерусалимской гды
ѿ Х҃а жиды потребовали чуда, мовячи: кое зна-
меніе являеши? яко сія твориши? ѿвѣща Іи҃с

Іѡан. в.

и рече имъ, Разорѣте Церковъ сію, и треми
деньми воздвигну ю, чуючи тое жиды не-
вѣрили, жебы Х҃с могъ таковое чудо учинити,
жебы зопсованую Церковъ Іерусалимскую моглъ
вкоротком часѣ, за три дни подвигнути и
направити, и мовили до Х҃а: четыридесятъ и
шестію лѣтъ создана бысть Церковъ сія, и ты
ли треми деньми воздвигнеши ю? Он же глаголаше

ѿ Церквѣ

ѿ Церкви Тѣла своєгѡ, Тоє зась чудо в Цркви
Єлецкой для того ся стало, бо споминаєтъ С:
Євангелистъ Марко слова, которыи ѿ Назаретских Мар: ѕ.
мешканцовъ мовлены сутъ до Ха: не сей ли є
Тектонъ Снъ Мріинъ? же той Тектонъ, то
єст будовничій будуючи свѣтъ чудо великоє
учинилъ, вкороткомъ часѣ, за шесть дній Бы: а.
збудовалъ Нбо, землю и весь свѣтъ, и вше-
лякоє на свѣтѣ створенє учинилъ, такъ и
теперъ тойже Тектонъ будовничій Хс Бгъ
нашъ, для Престой Дѣвы Мріи Мтки своєй, в
Церквѣ Єлецкой учинилъ чудо великоє, понеже
вкороткомъ часѣ, прекилка лѣтъ, Церковъ
єи зопсованую и спустошеную збудовалъ и на-
правилъ, а любо побожныи люде коштомъ и
староанємъ своимъ, для спасенія своєгѡ будо-
вали зопсованую и направовали Церковъ Престой
Бцы Єлецкой, єднакъ маютъ ѡны побожноє
дѣланіє тоє не собѣ; але Бгу приписати,
слухаючи Прорка Двда мовячогѡ: Аще не Гдь Ѱал: рк҃з
созиждетъ домъ, всуе трудишася
зиждущіи.

Чꙋдо ѡдиннадцатое.

Карпъ Мокріевич в Батꙋринѣ, и Ѳеміѡн Панескій Типограф в Новгородкꙋ Сѣверском тое повѣдали

Годнѣя тꙋт повѣсть знаменитꙋю припомнѣти, которꙋюсмо ѿ людей вѣры годных чꙋли, же Церков Єлецкая гды пꙋстая зоставала, был в Черниговѣ за их памяти, єден чл҃вкъ на имя Іѡанъ, который для Хр҃та глꙋпымся чинил, бо што колвек ємꙋ дано, все тое оубогим роздавалъ, и мѣлъ до Пресвятой Бц҃и Єлецкой великꙋю горливость, бо при Церкви Єлецкой в тернꙋ мешкалъ, и в Церквѣ той моливсе, и людей напоминалъ, жебы зопсованꙋю и спꙋстошенꙋю Церков Бц҃и Єлецкой направили, для того за молитвами Пресвятой Бц҃и; такꙋю ласкꙋ ѿ Бг҃а ѡдержалъ, же босыми ногами на огнѣ стоялъ, єднак ѡгонь єгѡ ногъ бынаймнѣй не спалилъ и не ѡбразилъ, до того мѣлъ ѿ Бг҃а даного собѣ дх҃а Пророцкого, бо што колвек мовилъ, тое ся стало, Пророковалъ теж ѡ томъ, же Церков пꙋстая и зопсованая Бц҃и Єлецкой мѣла быти незадолгый час направленая, которое Пророцтво єгѡ теперъ ся выполнило, Поневажъ и Церков Бц҃и Єлецкой є направлена и Монастыръ Єлецкій єсть збꙋдованый.

Чꙋдо

Чудо дванадцатое.

В Церкви Елецкой, вапно до муру на заклепленю и на фрамугах великими цвяхами железными для моцности поприкрѣплено, такими цвяхами албо гвоздами называются непрїятели наши видимыи и невидимыи, бо непрїятелей назвалъ гвоздами Бгъ, до Моисея Гетмана Израилского мовячи: будетъ яже ѡставите ѿ них, ѡстны во ѡчїю вашею, тыи ѡстны албо гвозди; непрїятелей видомыхъ и невидомыхъ Пресвятая Бца Елецкая ѿ своегѡ Монастыра ѿганяетъ и Монастыръ Елецкїй ѿ тых непрїятелей безпечный чинитъ, бо в Монастыру Елецкомъ єден законникъ Серафїѡнъ Нѣжникъ захорѣлъ, и мѣлъ страхы великїи ѡполночи, з целїи прызъ ѡкно глядячи ѿтвореное, бачилъ войска якиесь в Монастыру, и чулъ голосъ такїи: згубѣмо егѡ, нехай южъ болше на свѣтѣ не живетъ, потымъ видѣлъ великую свѣтлость накшталтъ блыскавицы в мурованой Церкви великой, и чулъ голосъ з Церкви походячый, Хе Сну и Бже мой змилуйся нанимъ, нетратъ

Исаи: лг

Дѧлѡ тое року ахо: Мца ѡктоврїя н: днѧ.

егѡ

єгѡ, Гдыжъ нема в Монастыру Архимандриты слуги моєгѡ, в далекую дорогу ѿєхалъ, бо Архимандрита в тои часъ Авторъ тоєи Книги на Москву; до Благочестивогѡ Царя и Великогѡ Князя всея Россіи Монархи Алеѯїя Михаиловича ѣздилъ в потребѣ Монастыря и Церкви Божїи Єлецкои, и великую ласку, и: Рублей, г: Струговъ, далъ ѿгорожения Монастыря, з: Фелоновъ з Єпитрахилями, є: Стихарювъ з Ѡрарами, з розного блавату и сребро главу и злотоглаву, г: дискосы, звѣзду, Копію, Келихъ, Ложку, ѿ Сребра з позлотою, Кадилницу сребную, и сребрный Крестъ злоцистый, Євангеліє ѡкритое Аксамитомъ рытимъ и Сребромъ злоцистымъ приоздобленое, з иншими Книгами Церковными, ѿ єгѡ Царского Величества ѡдержалъ, в небытности и Архимандриты будучи оный законникъ Серафіѡнъ в такъ великомъ страху, и сподѣваючися юж декрету смертелногѡ; просилъ ѿца Гервасія Іеромонаха, жебы єму принесл Пренасвятѣйшїи Сакраментъ Єухаристїи, который Сакраментъ Гды з Церкви до негѡ в Келиху былъ несеный, войска оные прочъ ся розступовали, а Гды той

Иншихъ речей даны тутъ не писано.

Сакраментъ

Сакраментъ ст҃ый принялъ и пожилъ, все тое виденіе страшное зникнуло, и чулъ оный законникъ Серафіонъ голосъ до себе мовячый: Хс҃ и Мт҃ка Хв҃а тебе уздоровляютъ, и потым оный законникъ до першогѡ здоровя пришолъ, и плачучи з присягою тое передъ людми повѣдалъ, ижъ такіи страхи в Монастыру и в Церкви видѣлъ, и такіи голосы чулъ.

ЧУДО ТРИНАДЦЯТОЕ.

Лецкую Церковъ направуючи знашлисмо в земли круглую посадзку глиняную, синюю, зеленую и червоную оловомъ поливаную, чворогранястою посадзкою переплетаную, глиною Чловече и ты естесь, поневажъ през Ieремѣю Прр҃ка Бг҃ъ мовитъ: якѡ Iере ни.
бреніе в руку скудѣличу, такѡ вы доме Iзраилевъ в руку моею, удавайся чловече з покорою до Пр҃той Бц҃и Єлецкои, называючи себе глиною, певне замолвами ей ѡдержишъ ласку Бж҃ую, Дѣялоѡ
которои потребуешъ. Мѣлъ такую покору тое Року
Феѡдоръ Тихоновичъ Мѣщанинъ и Радца Чер- ахов.
нѣговскій, будучи хоробою великою в Чернѣговѣ

знятый, моли́лся Прс҃той Бц҃ы Єле́цкой к покорою, про́сячи єи ѡздоро́вя, поты заснул, и видѣлъ пре сонъ Матку Бж҃ую в зеленымъ ѡдѣню, и з нею бѣлою ша́тою пришдѣтогѡ Аг҃гла, и рекла єму Бл҃гословенная Родителька Бж҃ая: Хс҃ Спситель на Судъ казалъ тобѣ ити, и взяли єгѡ два Аг҃гли, и до якого дому впрова́дили, гдеся знову єму Мт҃ка Бж҃ая другій разъ червоною шатою пришдѣтая пока зала, тамъ рекли єму Аг҃гли: вольный єстесь ѡ грѣховъ своихъ, и на той часъ ѡздоровѣлъ, и вставши ѡ сна пришолъ до Монастыра Прс҃той Бц҃ы Єлецкои, и повѣдалъ тое Архімандритѣ Чернѣговскому и законникомъ инышимъ, року ахов: Мая дня д: и служби Бж҃іи тамъ выслухалъ.

ЧУДО ЧТИРНАДЦЯТОЕ.

ригорый Трофимовичъ з мѣста Чернѣгова родомъ; будучи мл҃нцемъ учился в Коллегіумъ Кіевскомъ Могиляньскомъ, и великою былъ хоробою знятый, в которой хоробѣ ѡбѣцался закон-

никомъ

никомъ зостати, и приѣхалъ до Чернѣгова, где в Монастыру ст҃гѡ Прр҃ка Иліи будучи на матебѣ; хотѣлъ свое пресмѣхатє ѿмѣнити, и ѡбѣтницу зламати, але ему на тыхъ мѣст рука была скорченая такъ, же еѣ не моглъ жадною мѣрою ѿ себе ѡхилити и роспростерти, тогды онъ ѡбѣцалъся в Монастыру Прст҃ои Бц҃и Елецкои на Горахъ Болдинскихъ Чернѣговскихъ збудованомъ зостати законникомъ, и зараз ся рука его роспростерла, и стала такая, якая передтымъ была, што самъ оный Младенецъ тогожъ часу до Монастыря Прест҃ои Бц҃и Елецкои пришовши; пред Архімандритою и пред законниками повѣдалъ, и тамъ законникомъ зосталъ, и Гедеонъ естъ названый.

Дѣялѡ того року ахо.

Чудо патнадцатое.

Познанимаѡ тогѡ, же которыи люде в потребахъ своихъ оудаютсѧ до Престои Бц҃и Елецкои, поспол тежъ до бабъ албо чаровницъ оудаютсѧ, такіи в Монастыру Елецкомъ недоступуютъ ласки Божои, которои потребуютъ; бо Павелъ

Апл҃ъ

Апл҃ъ мовитъ: Коє причастїє правдѣ къ беззаконїю? или коє ѡбщенїє свѣтꙋ къ тмѣ? ко єже согласїє Хв҃и со велїаромъ? Дѧ того ѡ в Рѡссїи малой. в Мѣстечкꙋ Ѡлшевцѣ Гаврїил Палченко бꙋдꙋчи хорымъ, чꙋлъ голосъ ѿ закрытой, незнаемой Панѣ, до себе мовѧчый: идй до Чернѣгова, до Престой Бц҃и, там Панѣ твоей была Прч҃стаѧ Бц҃а, бо невидимаѧ стала, и ѡнъ зараз натой часъ здоровым зостал, и пришолъ до Монастырѧ Чернѣговского Престой Бц҃и Єлецкой, и тамъ пред двѣ недѣли робилъ, що ємꙋ казано, Гды не ꙋдавалсѧ до бабы албо чаровницы з болестю своєю, тылко до Престой Бц҃и ꙋдавалсѧ.

Дѣѧлѡ тое Рокꙋ ҂ахов:

Чꙋдо шестнадцѧтое.

Сахнѡвка єсть село в Чернѣговском воєводствѣ, в томъ селѣ єдномꙋ человѣкꙋ на имѧ, Їгнатовѣ ѧкименковѣ ѡбидвѣ ꙋши волѧчка заложила, и шꙋмъ великїй мѣлъ в ꙋшахъ своихъ, тогды ѡнъ ѡбѣцалсѧ робити в Монастырꙋ Чернѣговскомъ Престой Бц҃и Єлецкой, през цѣлый тыдень все що ємꙋ роскажꙋтъ, и ѡбѣцалъ полотна

Дѣѧлѡ тое Рокꙋ ҂ахог.

принести

принести до тоеж Церкви Ілецкои, на потребу Церковную, если бы слух был ему привернений, потой ѡбѣтници боль и шумъ з ушей егѡ пре уступилъ, и почалъ добре чути, для тогѡ выполнилъ онъ свою ѡбѣтницу, до Монастыра Черниговского Престои Бцы Ілецкои пришолъ, и полотно тонкое принеслъ, и робилъ все, що ему росказано.

ЧУДО СЕМНАДЦАТОЕ.

В Малой Россіи, в Кишиницѣ мѣстечку, в Полтавскомъ Полку зостаючомъ, еденъ Козакъ Запорозкій на имя, Романъ Мазепенкѡ мешкаючи, учинилъ ѡбѣтницу ити до Монастыра Мгарскогѡ, и все тамъ робити, що ему роскажут, алеся ему во снѣ якійсь Чернецъ старый показалъ, и казалъ ити до Монастыра Черниговскѡ Престои Бцы Ілецкои, ѡ котором той человѣкъ Монастырѣ и Церкви и невѣдалъ и нечулъ, и негды в Черниговѣ небылъ, а гды всталъ ѡ сна, неишолъ до Монастыра Мгарскогѡ, але пришолъ до Черниговского Монастыра Престои

Дѣжа… то Рок… аход.

Бцн Єлєцкои, и там що єму росказано, всє прє час нємалый, Року ахѳд: з охотою робилъ.

Чудо осмнадцатоє.

Дѣѧлос тоє Року ахог.

Єдинъ законникъ на Имѧ Парѳєній шблєчєный Габєтомъ законнымъ в Монастыру оугорницкомъ, в землѣ Галицкой, ѿ розуму ѿдышолъ, и шалєный ходилъ, и пришолъ до Чєрнѣгова, гдє нагый ишолъ прє Монастыръ Прєстои Бцн Єлєцкои, Року ахог: Мцѧ Августа, є: днѧ, и Монастыра нагый до мѣста пошолъ, алє єгѡ Архимандритъ Чєрнѣговскїй шблачивши нагогѡ прє Монастыръ и друтогѡ, казалъ поймати, и Кошулю на нєгѡ вложити, и до сєбє припровадити, та в Чєлїи прє Архимандритою и прє законниками и прєдъ иншыми людми свѣцкими волаючи: спѣвалъ и скакалъ и ѡчи выворочалъ, и запорадою своєи Братїи, казалъ єгѡ Архимандрита ѿпровадити по звонницу, до сєквєстру и зам(к)нути, тамъ замкнєный зараз кошулю з сєбє зкинулъ, и почалъ ѿ дєрє бити головою такъ моцно,

же ажъ громотъ было чꙋти повсемꙋ Монастырꙋ,
да мотогѡ казано дверѣ в Секвестрѣ ѿдомкнꙋти,
и щосѧ дѣетъ ѡбачити, и ѡбачили головꙋ
егѡ потовченꙋю, и кровъ зголовы плынꙋчꙋю, и
дверѣ ѿкрвавленыи, притом в ложиши на е кошꙋ.
аю звѧзано е, жебы собѣ головы до мостꙋ не ро-
стовкъ и не оумре, тамъ звѧзаный не чловечы;
але праве дїаволски голосомъ великимъ, гꙋ: про-
тѧгаючи, гꙋ: пре цѣлый день волал, который
голосъ нетылько в Монастырꙋ; але и за Мона-
стыремъ далеко чꙋти было, в той часъ Архї-
мандрита казалъ до Церкви всѣмъ ити законни-
никомъ, и Параклисъ за негѡ до Пресвятои Бци
ѿправити, просѧчи: жебы Мтка Бжаѧ емꙋ
здоровье и розꙋмъ привернꙋла, по докончению Па-
раклиса перестал южъ волати, и в вечеръ ѿд-
правивши вечерню и Павечерню, пришли закон-
ники до негѡ, и просилъ, жебы казанѡ егѡ
розвѧзати, и южъ злогѡ нѣчогѡ нечинилъ,
и дорозꙋмꙋ пришолъ и ѿздоровѣлъ, потымъ
Габѣтомъ егѡ власнымъ е принѡдѣто, изъ
Секвестрꙋ выпровожено, и тамъ жилъ
в Монастырꙋ, и чинилъ послꙋшанїе,
которое емꙋ назначенѡ.

ЧУДО ДЕВѦТНАДЦѦТОЕ.

Д҃ємлωтое Року ахов Мц҃а Маѧ,

Нωвогω мѣста, з Чернѣгова ковал Θеωдоръ Сімеωновичъ Рогачъ з пѧнства былъ ω розумъ ωдышолъ и захорѣлъ, Року ахов: Мц҃а Маѧ, на той часъ припроважено єгω до Монастыра Прстои Бц҃и Єлецкои, и в Церкве Параклисъ до Мт҃ки Бжеи за негω и єгу млтвы иншіи ωтправовано, и пре Стое зосталъ здоровымъ, до розуму пришолъ, и ωдышолъ з Монастыра здоровый до дому своєгω.

ЧУДО ДВАДЦѦТОЕ.

Дѣжлотое Року ахов:

Року ахов: Мц҃а Іюлѧ в: днѧ, Глукерія Алезѣевна, Жона Чернѣговско Мѣщанина Константина, чула ωдъ нѣкоторыхъ людей Чернѣговскихъ, ижъ немѣла мѣти Потомства з другимъ мужемъ Константиномъ, оудаласѧ до Престои Бц҃и Єлецкои, пре которои Церковю сѧ молила, просѧчи Престую Дв҃у, жебы єи в тымъ потѣшила, а гдысѧ молила пре Церковю замкненною Прстои Бц҃и, ωбѣцала Престои Бц҃и таляровъ десѧть

дати

да́ти на потре́бꙋ Це́рко́внꙋю, по́тымъ в прꙋдко́м
ча́сѣ за причи́ною роди́телки Бж҃іи Сы́на впе-
ре́дъ, по́тымъ цо́ркꙋ породи́ла, ле́чъ ѡ҆на̀
занеха́ла тꙋю ѡ҆бѣ́тницꙋ, кото́рꙋю Прс҇то́й Бц҃и
ѡ҆бѣ́цяла, по́тимъ захорѣ́ла, и҆ бꙋдꙋчи
вели́кою болѣ́зню знѧта, ле́жачи мѣ́ла та-
ко́е виде́нїе не пресо́нъ. а҆ле на ꙗ҆вѣ. здало́сѧ
е҆й, же была̀ в Це́ркви Прс҇то́й Бц҃и Е҆ле́цкой. гдѣ̀
показа́ласѧ е҆й Прс҇та́ѧ Бц҃а. свѣ́чꙋ запа́ленꙋю
в рꙋцѣ̀ пра́вой держа́чаѧ. и҆ з не́ю былъ ꙗ҆кі́йсь
мꙋ́жъ ста́рый, кото́рый до Глꙋке́рїи з гро́бою
мо́вилъ: чемꙋ́сь то́е занеха́ла? и҆ ле́гце собѣ̀ ва-
жишъ? чемꙋ̀ не даешъ ѡ҆бѣ́тницы? кото́рꙋю
Прс҇то́й Бц҃и ѡ҆бѣ́цяла, то́е виде́нїе два̀ ра́зы
мѣ́ла, по́тым тре́тїй ра́зъ мѣ́ла видѣнїе, здало́сѧ
е҆й, же в до́мъ и҆хъ пришла̀ Прс҇та́ѧ Бц҃а, и҆ в рꙋцѣ̀
пра́вой свѣ́чꙋ держа́ла, и҆ в то́й ча́съ то́йже мꙋ́ж
Ста́рый Глꙋке́рїи показа́всѧ, и҆ грозя́чися мо-
вилъ: чемꙋ̀ Прс҇то́й Бц҃и не даешъ ѡ҆бѣ́тницы
своей? Глꙋке́рїѧ з болѣ́зню каѧ́ласѧ, мо-
вя́чи: ѿда́мъ Па́не ѿда́мъ, а҆ гды то́е виде-
нїе своѐ мꙋ́жевѣ своемꙋ̀ повѣ́дѣла, мꙋ́жъ е҆й
Костанти́нъ в Це́ркви Прс҇то́й Бц҃и Е҆ле́цкой
ѡ҆бразъ кошто́вный Хр҇та Збави́телѧ на́шегѡ

Справивши коштомъ немалымъ поставилъ, з столпами навымотъ рѣзаными, которыи ѿ Бра̑ Гды южъ досконале была̀ вымалованы, зно̀ въ Глукерiа мѣла такое виденiе, здалоса ей, же была̀ в Церкве Престой Бцы Влецкой, где царскiи двери ѿтворенныи видѣла, и Пртую Бцу на ѿлтари седачую, около ей, ведле ѿлтара видѣла дiакона и двох младенцов стоячыи, еден родителка Бжiа до Глукерiи мовила: не вмѣсто ходи сюды: ѿповѣдѣла Глукерiа: не годна тамъ ... ити, бо естемъ грѣшница, еднакъ ведлугъ росказаня Матки Бжей; пошла̀ до ѿлтара Глукерiа, которой дала̀ Пртая Бца руку свою поцѣловати, потимъ рекла до Глукерiи: невмѣсто иди стань в Церкве знову на мѣсцу томъ, на которомъ еси стояла, а гды Глукерiа пошла̀, в той часъ виденiе тое ся скончило.

Чудо двадцать первое.

ѣмало
оу Року
оє1

Петръ Моисеевичъ Козакъ з Чернѣгова, з нового мѣста, родомъ з... знатый былъ такою хорокою, жеся ему голова

лова крутила, и свѣтъ ся крутилъ, и яко
шаленый в єдным ѡдѣню бѣлымъ бѣгалъ,
и прибѣгши к своимъ дворѣ до станнѣ, взялъ
поворозъ и ѡбвѣситися хотѣлъ, але Пелагія
жона єго до станнѣ прибѣгши, з рукъ єго
поворозъ вырвала, потымъ єго Маія Мца, д҃.
дня, привели до Монастира Прєстой Бцы Єлєц
кой, гдє до Церкви былъ впроважєный початкъ
набожєнства, и за помочю Родителки Бжей в Цер-
кви єй до першого здоровья и розуму при-
шолъ, и в Монастырю все ѡхотнє робылъ, що
єму казано, и ѡдышолъ до своего дому здо-
ровый з розумом досконалымъ.

Мца ма
д҃ дня

ЧУДО ДВАДЦЯТЪ ВТОРОЄ.

ылєє єстъ Село в Черниговскомъ
Воєводствѣ, в тыхъ былъ єденъ Человѣкъ
на имя Романъ Гапиченко мѣлъ головы
здорово, ѡ розуму и ѡ памяти ѡдышолъ
такъ, же слова непотребныи мовилъ и поступ-
ки непотребныи чинилъ, а гды былъ припро-
важеный до Монастыря Прєстой Бцы Єлєцкой,
и робилъ тамъ все презъ двѣ недѣлѣ, що єму

Дѣялось:
тое року
ахое:
мца ма:

казано

казано, пришолъ до розуму и памяти знову, и здоровый до своегω дому ѿдышолъ.

Чудо двадцат третее.

Середника есть село до Монастыра Пустонніколаевского належачое, до тогω села єден законникъ Арсеній з тогω Монастыра Пустн Николаєвскои былъ ѿ Архимандриты на послушаніе высланый, которогω законника тамъ ѿбачивши Козакъ з войска Запорозкогω Іωанъ Сочевецъ Атаман Середнеский оупившися горѣлкою; добылъ шаблѣ на егω, и тяти хотѣлъ, але ѡнъ зложился ѿ шаблѣ лехкою, и побѣгалъ ѿ негω, и оутѣкалъ вцѣлости, безъ шванку жадногω. А гды ѡный Козакъ пяный заснулъ, и юже проспалъ чулъ голосъ до себе мовячый: Іωанне перестань пити горѣлку, бо єжели неперестанеш, невернешся до дому з войска, до которогω ити готуешся, в той час ѡный Козакъ лежачи ѿтворилъ ѡчи и нікогω небачилъ предъ собою, и пыталъ: кто ты естесь? що до мене мовишъ, почулъ знову голосъ до себе мовячый: я естемъ Ро-

Жало се Роле ахов:

Жало се Року ахов: Аца Се: дня.

дитєлка Бжѧ, Мтй Хртова, роскаꙁꙋю тобѣ, жебысь перестал пити горѣлкꙋ, поневажъ пѧный шалѣешъ, потымъ з постелѣ вставши; мовилъ онъ знову: ѡ Пречтаѧ Бце чи волно ж мнѣ пиво пити принаменѣй? почꙋлъ єще голос до себе мовѧчый: пива пити тобѣ не заборонѧю, але горѣлки болшей пити неважсѧ, вставши Іѡанъ Сочивецъ з постелѣ своей, оучинилъ ѡбѣтницꙋ не пити горѣлки през тры лѣта, и не пилъ, длѧ того то Матка Бжаѧ заборонила ємꙋ пити горѣлкꙋ, и пѧномꙋ шаленство ємꙋ признала, же онъ горѣлкоюсѧ оупивши добылъ шаблѣ ꙗко шаленый, на законика з Монастыра Бцн Єлецкой прысланого, до маєтности тоєйжъ Бцн Єлецкой.

ЧꙊДО ДВАДЦАТЪ ЧЕТВЕРТОЄ.

Рокꙋ аход: Мца Августа, Тꙋрки и Татаре пришовши до Малой Россіи; воєвали мѣста и села, почавши ѡдъ Браслава ажъ до Ладыжина и Ꙋмана, и волости иншии Ꙋкраинскіи плюндровали, — ахлд: тоє рокꙋ аход:

втой

в той часъ в Монастыру Черне́говском Пртон
Бцы Е́лецкой, вночи два Іеромонахи побожныи,
Пахо́мій Дунаевскій, и Леонтій Белохо́рскій ви-
дели на Нбе лукъ ведле Мца, который лук
ишолъ за ме́сяцъ и значилъ лукъ Махоме́тан-
скій, же Махомета́не Турки и Тата́ре на хри-
стиянъ вже свой лукъ натягнули, и залука
своего хртиянъ забиваю, ведлугъ Пророка
Ψало́м і — Двда мовячого: Сé грешници напрягоша лук
свой, уготова́ша стрелы в тулѣ, состреляти
вомраце правыя Срцем, для того зась ве-
Барóніу: — дле ме́сяца тойже лукъ на Нбе показалъ,
рокꙋ: ха. — же махомета́не ме́сяцъ шануютъ, слухаючи
науки махоме́та своего пророка фалшивого,
и на мечетахъ своихъ рогами догори пулъ ме-
сяца ставятъ, Турки зась и нагербе своемъ
пулъ ме́сяца маютъ, и в той часъ Турки Ла-
дижинъ взяли презъ мечъ, и места Умана
подложивши порохы подъ валъ Уманский и вал
порохомъ выкинувши достали, и высекли и
спалили, иншихъ людей в неволю Турецкую
запровадили, тамже в Уманю Турки надъ
Хртиянами забитыми такое тиранство чини-
ли, же Хртияномъ забитымъ южъ мертвымъ

трупомъ

трупомъ плоти мужеской головы ѡдъѣхо-
вали, и до Каймакана своего баши Турецкого
носили, бо закождую голову по єдному чер-
вономуимъ давано, потымъ скури зтыхъ го-
ловъ лупили, и тыи скури соломою албо сѣ-
номъ напыхали, а роспятыи нитками заши-
вали, и на слонцу албо на вѣтри сушили, по-
тымъ ѡдъ Умана Турецкий таборъ гдысѧ до
Ладыжина рушилъ, втой часъ Турки всѣ тыи
скури з головъ Христїѧнскихъ злупленыи и на-
пханыи вложили довозовъ и по Ладыжини до Це-
саря своегѡ повезли, бо Цесаръ Турецкїй до
Умана самъ неходилъ, але стоѧлъ подъ
Ладыжїномъ, и тамъ всѣ тыи Головы Христї-
ѧнскїи Цесарови показано, иншыи мѣста и
мѣстечка ѡколо Умана втой часъ Туркомъсѧ
подали, в которихъ Турки ѡ родичовъ дѣти
малыи; сыны и цорки мѣсто дани побрали до своего
панства Турецкогѡ, жебы тыи дѣти малыи
Христїѧнскїи та побесурманили, а тую войну
страшнуюхристїѧномъ ѡ Махометановъ на-
ступуючую; в Монастиру Чернѣговском Пречистой
Бцы Єлецькой; запричиною єй Бгъ ѡбѧвилъ
двомъ Їеромонахомъ; Пахомїю и Леѡнтїю; презъ

Чемужъ вы Монархове и Потентатове Христїѧнскїи з собою сѧ незгодите? и Махометановъ ѡкрутныи непрїѧтелей Христїѧнскї з свѣта метемъ своими невыкорененїе и невысубите?

лꙋкъ на нбⷭ҇ѣ показаный, который лꙋкъ за
мѣсѧцемъ поступовалъ, жебы тыи Іеромона-
хи тое виденіе свое людемъ иншымъ повѣда-
ли, и тоею повѣстю хрⷭ҇тіѧнъ до набоженъ-
ства и до покуты побꙋдили, хрⷭ҇тіѧне зась по-
божностю и покꙋтою своею жебы ѿвернꙋли
ѿ себе гнѣвъ Бж҃ій и лꙋкъ махометанскій,
которым лꙋкомъ караетъ Бг҃ъ хрⷭ҇тіѧнъ за ихъ
грѣхи, бꙋдꙋчи грѣхами христіѧнскими ѿ-
браженый и до гнѣвꙋ
побꙋженый.

ЧꙊДО ДВАДЦѦТЪ ПѦТОЕ.

Єрꙋсалимскꙋю Церковъ зворенꙋю ѿд Навходоносора Цара Вавилонского; Ізраилтѧне потым бꙋдовали з радостію великою и направовали, ведлꙋгъ Пророка Ездри мовѧчого: же бꙋдовали з трꙋбами, з цынбалами, з мꙋзыкою и з пѣснѧми, восхвалѧюще Гд҃а, на воздвиженіе домꙋ Гд҃нѧ, так Церковъ Бж҃ии Бѣлецкои ѿдъ батія Татарского

Царѧ

Царя зверенную; многіи хртіане побожныи вудовали з радостію великою и направовали, место трубъ и цынбаловъ, инструменталнои музыки, слухаючи музыки духовнои; Псалмов и гимновъ церковныхъ, межи которыми людми побожными; побожный Василій Дуненъ Борковскій Полковникъ Его Царского Величества в Запорозкомъ войску Черниговскій поставил цегелню, и робилъ цеглу коштом и стараньем своим, для заклепеня Церкви Елецкои, и для мурованя Трапезы, в Монастыру Елецкомъ, того часу Іоакимъ Філоненко з Гадяча до Чернигова пришолъ цегелникъ, и в цегелни цеглу загрошы одъ Полковника нанятый робилъ, робячи захорелъ такъ, же близкій юж бы смерти, для того высповедавшися греховъ своихъ, и пріняв Пренасвятейшій Сакрамент Евхаристіи очекивал смерти, потым в хоробе зостаючи учинилъ обетницу робити все в Монастыру Пресвятои Богородицы Елецкои дармо, що колвекъ ему роскажутъ, если бы неумеръ и зосталъ здоровымъ, Гды обецялся тое чинити, неподолгом часе о брамы смертелнои вернулся до жывота, и о оковов болезни волный

Затой кошт ва и ста ране, радуются и веселятся яко мзда ваша многа на Нбсех. Ма: е.

Дело: тое року ахое:

 зо-

зоставши; доперьшогося вернулъ здоровя, и ведлугъ ѡбѣтницы своей; робилъ в Монастырѹ Пресвятой Бцы Ѣлецкой, щоколвекъ ємѹ роскāзано, перше в Кѹхнѣ працовалъ, потымъ до млина былъ посланый, жебы тамъ приходѹ пиановалъ Монастырскогѡ, и чинилъ тое з ѡхотою, дякѹючи Пресвятой Бцы; за привернєное собѣ здоровє.

ДѢмло: тое Рокѹ ахое: Мца Авгѹста. Воинско Ѣзранле: значила и провадѧ столпы в днь ѡблаными вночи ѡгнєный Ѣсхо ги.

Чѹдо двадцать шестое.

Два столпы з ѡболокѹ бѣлогѡ ѹчиненыи ѡ полночи; на мѣсцѣ ном нѣякѣ блиско Монастыра Пресвятой Бцы Ѣлецкой показали, Рокѹ ахое, Мца Авгѹста, на ѡдание Праздника Ѹспенїѧ Прстой Бцы, ѥден столпъ ѡ полѹдня, другїй ѡ полночи з собою зышлися и ѹдарили, тыи два столпы ѡ Честныхъ Ѥромонаховъ Пафнѹтїя забѣлицкогѡ, Ѧфанасїѧ Берестовѣцкогѡ, и ѡ законниковъ иншыхъ; и ѡ людей свѣцкихъ; в Монастырѹ Пресвятой Бцы Ѣлецкой мєшкаючих сѹт видѣны, прекоторыи столпы два Прстая Бца имъ тое ѡзнаимила, же Волско Хртїанско

ѧ Махоме

з Махометанскимъ войскомъ турецкимъ; в
Малой Россіи ся почало и войну точило, бо
турки на той часъ малую Россію воевали, Дубна,
Бродовъ, Львова, и мѣстъ иншыхъ Рускихъ
добывали, для тогѡ Пресвятая Бц҃а в Монастыру
своемъ Єлецкомъ ѡбявила тое законникомъ
и людемъ свѣцкимъ, жебы ѡны просили Бга
ѡ звитяжство христіанскому войску; на Махо-
метанскимъ войскомъ турецкимъ.

Чудо двадцять семое.

В Малой Россіи, на Сѣверу єсть мѣсто
Погаръ называное, в мѣстѣ томъ человѣкъ
єденъ на имя Деманъ Афанасовичъ
маючи в своихъ внутреностяхъ болѣзнь
великую; до нѣнои ся лѣка Пресвятой Бц҃и Єлецкой
оудалъ, просячи єи; жебы тую болѣзнь в єгѡ внутр-
ностяхъ оулѣчила, и ѡбѣцался в Монастыру єи
все робити, що роскажутъ, и мяса и молока
покарму жадногѡ и рыбы неѣсти, и пянгѡ
напою жадногѡ непити, которую ѡбѣтницу
свою выполнилъ, бо Року ахѡд: Мц҃а Септевріа,
пре Покровою Пресвятой Бц҃и; з Погара Деманъ

Дѣмало: тое року ахѡд Мц҃а Се҃п:

Адана-

Аѳанасовичъ пришо́лъ до Монастыра Престои Бцы Ѥлецкои, где робилъ все, що ему казано, в Кꙋхни працова́лъ, воро́тъ пилнова́лъ, и на Ставꙋ з Рибаками рибы ловилъ, Еднакъ самъ яко мяса и моло́чногѡ по́кармꙋ жадногѡ такъ и рибъ неѣлъ, тылько по́кармовъ заживалъ постныхъ, до тогѡ не горѣлки, не пива, ни жадногѡ напо́ю пя́ногѡ непилъ, для тогѡ болезнь з внꙋтрностей егѡ прочъ оустꙋпила, ѿ которои болезни внꙋтрнеи Демянъ волный зоставши; слꙋжилъ Монастыреви Престои Бцы Ѥлецкои през долгїй часъ, и жадной за платы брати нехотѣлъ, и небралъ за свои заслꙋги, але дякова́лъ Бгꙋ и Бцы, же емꙋ здорове было приверненое.

ЧУДО ДВАДЦАТЬОСМОЕ.

Дѣялос: Рокꙋ ахое. Мца Ноем

Iѡа́нъ выховецъ Коза́къ Полкꙋ Нѣжинскогѡ бꙋдꙋчи в клопота́хъ великихъ; Рокꙋ ахое, Мца Ноемврїя, посла́лъ челя́дника своегѡ Козмꙋ до Батꙋрин з Листами, для з една́ня и ѿдержа́ня ласки Гетма́нскои, тогѡ часꙋ заснꙋлъ, и во снѣ

Здалосѧ ємѹ, же челѧдникъ з Батѹрина приѣхалъ,
и ѿдалъ ємѹ три листы з печатю Архимандриты
Чернѣговского Єлецкогѡ, Книги сеи Автора,
на которои печати Архимандричыи сѹть Инсигнїѧ
нарысованы, Полица Чворогранистаѧ, звыш
браженїємъ Ѹспенїѧ Пресвтои Бци, Хс на рѹкахъ
своихъ дшѹ Пресвтои Бци держитъ Митрою и
Канакомъ приоздобленый, Пасторалъ великїи
Апслъ Петръ, а лѣскѹ малѹю Апслъ Павелъ держатъ
на крестъ зложивши, довокола здесь такїи напис
нарысованый: Печать Монастыра Чернѣговского,
Пресвтои Бци Єлецкои, з такою печатю листы
Быховецъ взѧвши ѿ челѧдника своєгѡ; мовилъ
ємѹ: чемѹ ты з Печатю Архимандритою не
з Гетманскою листы мнѣ привезлєсь? ѿповѣдѣлъ
челѧдникъ: такїи листы мнѣ в Батѹринѣ дано
и мовлено: мовъ Быховцеви: же тыи листы ѿ
клопотовъ єгѡ ѹвольнѧтъ, и бѹдѹтъ ємѹ по-
мочныи, ѡчнѹвшисѧ ѿ сна Иоанъ Быховецъ
ѹважалъ тое видѣнїе своє, и зоставалъ в кло-
потахъ своихъ през часъ немалыи, бо южъ Рокѹ
ахов: Мца Генвара, приѣхалъ з ѡмшеєвки до
Монастыра Пресвтои Бци Єлецкои, где литѹргїи
свтои выслѹхалъ, и за помочѹ Пресвтои Бци,

ведлѹгъ

ведлугъ жаданя своегω, зоставъ в Чернѣговѣ [єднакъ не безъ турбацїи,] волный ѡ своихъ клопотовъ, и тое виденїе свое в Монастыру Єлецкомъ, Архїмандритѣ Єлецкому; при людехъ иншихъ повѣдалъ, и написмѣ далъ.

Чудо двадцят девятое.

Дѣялос: тое Рокѹ ахоз:

д Чернѣгова; за милю Село єстъ Ѡнѣсовъ, Монастыра Єлецкогω маетность, з тогω Села Рокѹ ахоз: Мц͠а Генваря, по Богоявленїи С͠томъ; до Монастыра Прест͠ои Бц͠и Єлецкои, для ѹлѣченя привезено ч͠лвка барзо хорогω, которогω рѹки были синѣи, ноги ѡпухлии такъ, же подошвы на ѡбодвохъ ногахъ ѡт пяты ажъ до палцовъ; ѡпухлыи накшталтъ пухиря надѹтого свѣтилися, Гды єгω пытали: ѡколь єстесь? якъ тебе зовѹтъ? и щося тобѣ дѣетъ? Он лежалъ якъ мертвый, нѣчогω не ѡповѣдалъ и немовилъ, покилкѹ дняхъ мовити почалъ, и повѣдалъ, же родомъ зъ Бѣлорѹского мѣста Речицы єстъ, и зовѹтъ єгω Михаилъ Якименко, и з Речици пришолъ до Села в Полкѹ

Чернѣго-

SKARB
POCHWAŁY
Zkożdey Nauki wyzwoloney
DO SKARBNICY
Naſwietſzey Bogarodźicy Ieleckiey od Archymandryty Czernihowſkiego Ieleckiego.

IOANICIUSZA GALATOWSKIEGO.

Roku / P. Tyśiąc Szećſet Siedmdźieśiat Szoſtego.
Mieśiącá Auguſtá Dniá / 11.

w Typographiey NOWOGRODZKIEY,

Zebrány ieſt y Przydány.

Mamy skarb ten w glinianych naczyniach/
2. Cor: 3.
2. 4 3. 8.

Podobne ieſt Kroleſtwo niebieskie ſkarbowi ſkrytemu w roli, ktory nalázſzy Człowiek zákrył, y od rádośći iego idźie y wſzyſtko co ma, przedáie y kupuie role oną. Math: 13.

NA Jedlinie álbo ná Jedłowym drzewie/ poruſku záś ná Jelini álbo ná Jełowom derewi ználeziony ieſt Obráz Náświętſzey Bogárodźicy promieniámi świąetemi ták ogniem otoczony/ bliſko Czernihowá/ ná gorach Boldynach/ dlatego tám Cerkiew ieſt názwána Bogárodźicá Jelecká od Swiátoſłáwá Jároſłáwicza Kśiążećiá Czernihowſkiego/ z kámienia/ Roku od Stworzenia Swiátá/ 6568. zbudowána/ y názwána ieſt ſkárbnicá/ że ma rozmáite ſkárby/ rozmáite Cudá ſwoie/ do tych ſkárbow ſwoich ieſzcze ſkárb pochwáły ze wſzyſtkich náuk wyzwolonych zebrány/ ma ſkárbnicá tá przydány/ bo Chryſtus Math: 25.
mowił: *Maiącemu wszędy dano będźie*/ ieśli Theolog ieſteś/ czytelniku zacny/ maſz tu Obiectum Theologiæ/ Bogá/ ktorego niepokálána Pánná porodźiłá/ dla tego y ſáme

zostáłá Bogárodzicą/ á ten Bog iest Słowo Boże y Syn
Boży Oycu y Duchowi Swiętemu iedynosiny / według
Ioanis : 1. Ianá Swiętego Theologá mowiącego : ná początku było
Słowo / á Słowo było v Bogá / y Bog był Słowo/ ieśli
iesteś Astrolog / masz tu *Astrologiæ obiectum*, gwiázde y
Cant: 6. plánety niebieskie/ ktore in canticis Canticorum Duch S. w-
spomina/ mowiąc : ktoraż to iest : ktora idzie iako iutrzenka
naitawaiąca, piękna iako *Miesiac*, wyborna iako *Slon-
ce*, ieśli iesteś Geometrá / rozmierzasz wysokość / y głę-
bokość y szerokość / masz tu Geometryey twoiey zabáwę /
uważay/ iák Rodzicielká Bożá iest wysoka : o ktorey Sá-
prou: 31 lomon w przypowieściach napisał : wiele corek zgromá-
dziły bogáctwa/ ále tyś przewyższyłá wszystkie/ y sáma
Iezus Sy ona mowi : iáko Cedr podwyższona iestem ná Libánie / y
rach. 24. iáko Cyprys ná gorze Syon/ iáko pálmá iestem wynio-
słá w Rádes/ ieśli iesteś Arythmetik/ rozmaite rzeczy
ráchuiesz ná świecie / zráchuyże figury / ktore Przebło-
gosłáwioną Pánnę przeznáczáły/ á te figury są rozmaite/
korab Noego / drábiná Iákobowá / Krzak Moyżeszow /
słup obłoczny/ Przybytek Boży / Skrzynia testámentu /
Stoł Chlebow pokłádnych/ Lichtarz złoty / laská Aáro-
nowá / Runo Gedeonowe / Wieża Dawidowá / Cer-
kiew Sálomonowá/ Kleszcze Izáiászowe/ Zegár Achazow /
Bramá Ezechielowá / gorá Dánielowá / y figury są insze/
1.Cor: 10. ktore Apostoł Páweł wspomina / mowiąc : to wszystko
pod figurą się im stáło/ á nápisáno iest ku nápomnieniu ná-
szemu/ ná ktore skończenia wiekow przyszły/ ieśli Czytel-
niku iesteś Philozoph / masz tu *Prædicamenta* Philozoph-
skie/ w ktorych się niepokáláná Pánná znayduie / y swoią-
mą pochwále / iest tu substantia istność / Márya / znáczy
Iob: 26. Morzá / bo nápisał Iob Swięty in fortitudine illius re-
pente *Maria* congregata sunt, w mocy iego prędkośię

morzá

morzá z bestyi/ iest Morzem/ z ktorego wyszedł Orzeł dwánaśćie skrzydeł y trzy głowy máiący/ á tego Anyoł Orłá Prorokowi Ezdrászowi wytłumaczył/ mowiąc: O rzeł/ ktoregoś widział wychodzącego z morzá/ to iest ono Krolestwo/ ktore widział w swym widzeniu Dániel brát swoy/ &c. á będą w nim krolowáć dwánaśćie Krolow ieden po drugim/ ten iest wykład dwunastu skrzydeł/ ktoreś widział/ &c. á iżeś widział trzy głowy odpoczywáiące/ ten iest wykład/ ná ostátku iego wzbudzi Naywyższy trzy Krolestwá/ y pánowáć będą nád ziemią/ &c. y z tego Morzá od Máryey wyszedł Orzeł wielki Chrystus ná Niebie y ná ziemi kroluiący/ ktorego w obiáwieniu Jan Ewángelistá widział/ bo mowi: dáno Niewieśćie dwie skrzydle Orłá wielkiego/ ten Orzeł Chrystus miał dwánaśćie skrzydeł/ dwánaśćie Apostołow/ ktorzy nauką y cudámi swemi Chrystusowi zhołdowáli świát/ y ná świećie pánowáli/ dla tego Psalmograph o nich mowi: postánowisz ich Xiążęty nád wszystką ziemią/ ten Orzeł Chrystus miásto trzech głow/ Troyce S. w iednym Bostwie przepowiádał/ mowiąc do Apostołow: szedszy tedy uczćie wszystkie Narody/ krzcząc ie/ w Jmie Oycá y Syná y Duchá Swiętego. Jest tu Quantitas, ilkość/ wielká/ bo wielkiego Bogá Chrystusá w żywoćie swoim nosiłá y porodziłá/ ktorego Apostoł Páwel wspomináiąc mowi: oczekiwáiąc błogosłáwioney nádziey y przyśćiá chwały wielkiego Bogá y Zbáwićielá nászego Jezusá Chrystusá/ záiste wielká/ bo ták wielkiego Bogá w żywoćie swym ogárnełá/ ktorego wszystek świát ogárnąć niemoże/ według náuki mądrego Sálomoná mowiącego: cæli cælorum te capere non possunt, niebá niebios ćiebie ogárnąć nie mogą/ iest tu Qualitas, iákowość/ Piękná/ bo ma piękność/ uczynki dobre y cnoty we wnątrz/ w sercu y w duszy swo-

4. Esdræ 12.

Apoc: 12.

Psal: 44.

Mat: 28.

Tit: 2.

3. reg: 8.

Psal: 44. iey/ według Psalmográphá mowiącego: omnis gloria eius filiæ regis ab intus, wszystká chwałá iey Corki Krolewskiey we wnątrz/ piękna iest y dla tego/ że nie ma w sobie żádney zmázy grzechowey/ nie iest vczynkowym y pierworodnym grzechem zmázána/ dlatego w pieśniách
Cant: 5. pieśni Duch S. do niey mowi: tota pulchra es amica mea, & macula non est in te, wszystká iesteś piękna przyiáciołko moiá/ y zmázy niemász w tobie/ iest tu Relatio, odnoszenie/ Mátká Bożá/ poniewaz Syná Bożego Chrystusá y Bogá porodziłá/ záczym relationem odnoszenie maternitatis máćierzyństwá ma do Chrystusá Bogá y Syná swego/ y Chrystus Bog ma do niey relationem odnoszenie filiationis Synowstwa/ według człowieczey nátury swoiey/ ktorą wziął od Mátki swoiey/ dla tego Mátká Bożá gdy przyszłá w Dom Záchárjászow/ ná ten czás Eli-
Luca 1. zábeth do niey mowiłá: & vnde hoc mihi? vt veniat Mater Domini mei ad me, y skąd mi to? że przyszłá do mnie Mátká Páná mego? iest tu Actio, czynienie/ Roskázuie nam y vczy nas/ żebyśmy wszelkie przykázánie Boskie czynili/ bo w Káná Gálileyskiey ná weselu kázáłá służebnikom/ wszelkie przykázánia Chrystusowe czynić/ y mowiłá: quodcunq; dixerit vobis, facite, Coćwamkolwiek
Ioan 2. rzecze/ czyńćie/ iest tu Passio, ćierpienie/ ćierpiáłá wielki bol pod czás męki y śmierći Chrystusowey/ ktory bol Symeon spráwiedliwy nazwáł mieczem/ mowiąc do niey te słowá:
Lucæ: 2. tuam ipsius animam pertransibit gladius, twoiá sámey duszę miecz przeniknie/ ieszcze tu iest vbi, gdźie/ w Niebie się znayduie/ y iest koronowána/ pod czás Vśnienia álbo wniebowźięćiá swego/ bo wszystká Troycá Swiętá do
Cant: 4. Niebá; ná koronácyą wzywáłá ią/ trzy rázy mowiąc: przydź z Libánu oblubienico moiá/ przydź z Libánu/ przydź będźiesz Koronowána/ iest tu Quando/ kiedy/ ná począt-

ku świátá

ta swiata Bog przed nášemi Rodzicámi pierwßemi wy- Genes:
stawił ia/ do węza mowiąc: ipsa conteret caput tuum, 3.
tá zetrze głowę twoię/ potym áż do przyśćia Chrystu-
sowego; przez wßystkie wieki; proroctwámi y figurami
rozmáitemi Bog ią wystáwiał/ y oznaymował Prorokom y
Pátryárchom stárego Zakonu/ mowiąc: że od Pánny czy-
stey się vrodzi Syn Boży Chrystus/ ktory wyprowádzić
miał narod ludzki z piekłá/ y do Niebá wprowádzić/
dla tego błogosłáwiona Pánna gdy Chrystusá w żywocie Lucæ.1.
swym zaczęłá y nośiłá/ ná ten czás mowiłá: przyiął
Izráelá sługę swego/ wspomniał ná miłośierdźie swoie
ták/ iáko mowił ku Oycom nászym Abrahámowi y po-
tomstwu iego ná wieki/ Jest tu Situs, położenie/stoi Rodźi-
ćielká Bozá/ modląc się Bogu zá ludźiey/ bo Prorok
Dáwid nápisał: oto teráz błogosłáwćie Páná/ wßyscy Psalm.
sludzy Páńscy/ ktorzy stoićie w domu Páńskim/ w śie- 133.
niách domu Bogá nászego/ klęczy też/ gdy się zá ludźiey
modli/ bo y sam Chrystus gdy ná mękę y ná śmierć idąc
w ogrodku się modlił/ná ten czás vpádł ná kolána swoie/ y
klęcząc się modlił/ według Ewángelisty Łukásza mowiące: Lucæ.
pokleknowßy ná koláná; modlił się/ mowiąc: Oycze ieśli 22.
chceß/ oddál ten kielich odemnie/ Pokłony ießcze biie
Bogárodźicá/ głową y obliczem swoim vpada ná źiemię/
zá ludźiey się modląc/ poniewaź o Stározakonnym Pá-
tryárze Abrahámie nápisáno: vpádł Abrahám schiliwßy Genes:
się ná oblicze swoie/ ná mieyscu drugim nápisáno: po- 17.&18.
kłon vczynił áż do źiemi/ Jest tu Habitus, odźienia kształt
widźiány w Apokálipsy od Swiętego Janá y opisány tá- Apoc:
kiemi słowy: známie wielkie się ná Niebie vkázáło/ Nie- 12.
wiástá obleczona w Słońce y Mieśiąc pod iey nogámi/
á ná głowie iey zedwunastu gwiázd korona/ tu Słońcem się
názywa Duch Swięty/ ktory ogárnoł błogosłáwiona Pán-

w Pieśniach. Rozdź: 1. ne y operácio swą ćiáło Chrystusowe w żywocie iey formował/ dla tego w pieśniách pieśni Błogosłáwiona Panná mowi: nie pogladaycie nato, zem przyczarniawa, bom ogorzała od Słonca, Mieśiacem tu świát sie názywá/ ktorym Bogárodźicá pogárdzałá y teráz pogárdzá y ma Swiát pod nogámi swemi/ dla iego niestátku y odmiennośći/ że sie iák Mieśiac odmienia y iest niestáteczny/ to wesoły/ to smutny/ to szczesliwy/ to nieszczesliwy/ według Jezusá Syráchá mowiacego; głupi sie iak Mie- Syrach. 27. śiac odmienia/ dwánaśćie gwiázd znácza tu cnot dwánaśćie/ z ktorych iáko zgwiázd korone sobie Rodźićielká Bożá vczyniłá/ bo wszystkie cnoty/ ktore dwanaśćie Likow Swietych záchowuia/ záchowáła Bogárodźicá/ záchowáła wiáre Pátryárchow/ nádźieie prorokow/ milcżć/ Apostłow/ męztwo Męczenikow/ rozum Náuczyćielow/ ćierpliwość Wyznáwcow/ pobożność Prezbiterow/ bogomyslność Pustelnikow/ pokore Zákonnikow/ czystość Pánieńską/ powśćiagliwość Wdowią/ rodzenie máłżeńskie/ gdy porodźiłá Syná Bożego Chrystusá/ y z tych dwunástu cnot; ktore dwánaśćie Likow S. záchowuia/ Lik znaczy zgromadzenie. iáko z dwunástu gwiázd korone sobie Krolowa Niebieską vczyniłá/ Jesli czytelniku iesteś Rhetor/ z naydźiesz tu do Rhetoriki twoiey orácia wielce potrzebna/ á tá orácio iest Salutatoria/ ktora Archányol Gabriel do Luc: 1. Náświetszey Pánny mowił: zdrowáś łáski pełna/ Pán z toba/ błogosłáwionáś ty miedzy Niewiástámi/ Jesli iesteś Poeta, sa tu Poetyckie wierszé/ w ktorych.

ÆNIGMA.

sie znayduie.

Zbiáwienie

Zbáwienie Páńſkie iuż ſię łaſki pełny zowie /
Niech otrzyma zbáwienie y łáſkę w twym ſłowie.

ÆNIGMA DRVGIE.

Od Wſchodu do záchodu błyſnie błyſkáwicá /
Tyś náprawicy / ſpráw / by dána mnie práwicá.

Po Ænigmatach albo Gadkach tu Anagramma tez miedzy wierſzami poſtępuie, z takiego Textu.

Mária Oycowi Corká, Synowi Mátká, Duchowi Swientemu oblubienicá.

ANAGRAMMA.

Troycy Niebo, Ray, Miáſto, Dom, Vlicá, Winnicá, Miſá, Kubek, w Owe vchowá.

BOgu Corká y Mátká gdy ieſteś Máryo
Y Oblubienicá / mow záwſze / Jo / Jo /
Troycá ćię ma Niebo / Ráy / Miáſto / Dom / vlicę /
Miſę / Kubek / ma ćiebie koſztowną Winnicę /
Poniewaz w twym żywoćie Chryſtuſowe Ciało.
Operacya wſzyſtkiey Troycy gdy ſię ſtáło /
Tego czáſu mieſzkáłá Troycá w twym żywoćie
Ják w Niebie / w Ráiu / w Mieśćie / w domu / przy roboćie /

Byłá tez Troycá Swietá iáko ná vlicy/
W żywocie twoim álbo iák w drogiey winnicy/
W ten czás zostáłáś Misa y kubkiem kosztownym/
Napełniona pokarmem/ nápoiem Duchownym/
Łaská Bozá y chwałá wieczna tez iest taki
Pokárm y nápoy/ záwsze máiac smák wszeláki/
Laská Bozá ná ziemi/ chwałá wieczna w Niebie/
Jáko Mise y Kubek nápełniłá ćiebie/
Wprowádzze nas do Niebá wszystkich y do Ráiu/
w Miásto y w Dom Niebieski/ iákoby do Gáiu/
Zebysmy ná vlicy Empireyskiey zyli/
Y w Niebieskiey Winnicy tam sie weselili/
Poday nam w Misie pokárm Boskiego widzenia/
Czestuy nas w Niebie kubkiem wiecznego zbáwienia/
Dotegoć przypisáno tu: w Owe Vchowá/
Vchowáyze nas wszystkich od złego Krolowá/
w Owe Niebo/ w Ráy/ w Owe Miásto/ w Dom vćieká;
Narod ludzki Máryo/ y twey łáski czeká/
w Owe Vlice/ w Owe Winnice tez biezy;
Kozdy człowiek/ bo wszystkim ták czynić nálezy/
w Owe Mise y w kubek modlitwy ze łzámi/
Wylewáiac prosimy/ zmiłuy sie nád nami/
Vchoway nas od złego/ Vchoway rátunku
Dodáway nam w potrzebie kozdey y w frásunku/
Vchoway w Owe czásy nas/ kiedy zyiemy/
Gdy vmieráć bedziemy/ gdy ná sad stániemy.

POLINDROMON.

Tu przed siebie y wspak iák Rak, miedzy wierszámi postepuie.

Márya záwsze świát broni/ rátuie/
Lilia zápach tá łáski dárnie.

wspak czytay tak.

Rátuie/ broni Swiát záwsze Márya/
Dárnie łáski tá zápach Liliá.

LOGOGRIPHVS.

Tu ieszcze miedzy wierszami iest napisany.

STrzałá ku Niebu idzie z szumiacym tu lotem/
Y w pászczeke wezowi vgodziłá grotem.
Ná piorach ogon: z srzodek ná srzodku iest strzáły/
Dwie cześci záś wezowe skurczone sie stáły/
Potym ci sie ozdobny wieniec pokázuie/
Zátym Niedáleko sierp ostry postepuie/
Cyrkiel rysuie koło sznurem tu przepiery/
Zagiel widáć przy máśtu od wiátrow nadety/
Pod zaglem przystáwiona do máśtu drábiná/
Pierścien z kamieniem drogim złoto iest nie gliná/
Łuk z cieciwa Rycerzu weź sobie ná woyne/
Ten łuk przyniesie tobie zwycięstwo przystoyne/

Włocznia z proporcem długim mało iest schylona/
Ktorą zá koniec trzymá ręká vzbroiona/
Dziáło burzące w gorę obrocone stoi/
Z Ktorego leći kulá/ tey sie kozdy boi/
Gdy ćiemnośći nástąpią/ masz tu pułmieśiącá/
Wszystkie ćiemnośći Mieśiąc rosprosży do końcá/
Bráma otwártá stoi przepiętá łáńcuchem/
Tá prowádzi do Niebá ludziey zdobrym duchem/

CHRONOSTICON.

Tu zliczby miedzy wierszami poznasz,

WieDz Iż IeLeckim słVga zostałeM w tym czasie,
Ktory liCzba ta w X iązce znaczy Iak w kompasIe.

ACROSTICHIS.

Do tego miedzy wierszami sie tu znayduie.

MIrtus iest drzewo/ śliczne wydáie owocy/
Owoc tu Chrystus wszystkim dodáie pomocy/
A Metist záś odpędzá pijáństwo kámień drogi/
Przy sobie miey go/ będzieß trzeźwy y bez trwogi/
R Oża iest naypięknieysza w ziemskim Jerichonie/
Tę znaydzieß kwitnącą y w Niebieskim Syonie/
I Ordán omyie ćiebie od zmázy człowiecze/
Nie tylko w Pálestinie; lecz gdzie iesteś/ ćiecze/
A Thos gorá wprowádzi ná Niebieskie gory/
Wszystkich ludziey pobożnych w Empireyskie dwory

Pirámis

P Iramis tu Aegipska stoi okazała/
Od wiatrow cie y wichrow obroni iak skała/

A Rctos cie woz Niebieski wprowadzi do Nieba
Ktorego człowiekowi kożdemu potrzeba/

N Amiot od gradu/ śniegu/ dżdżu/ y gorącości
Obroni cie/ nie doznasz tam dolegliwości/

N Alewka tu oliwe miłosierdzia leie/
Y skruchy wino/ ktorym człowieka zagrzeie/

A Chillea wyspa od Achillesa imie:
Na tam pogrzebionego/ na morzu cie przymie/

M Vr cie od nieprzyiacioł/ od kul/ strzał/ koncerza/
Od Oreza broni, bez helmu y pancerza,

A Kademia vczy nas pogladac szkoła
Na śmierc/ sad/ piekło/ Niebo/ na ostatnie koła.

T Hron Salomonow maiac na Niebieskim thronie/
Y na Abrahamowym bedziesz śiedziec łonie/

K Orwica w nawalnościach pokus/ okret duszy
Twey obroni/ nawalność żadna iey nie ruszy/

A Ptekа darow Boskich y cnot oleykami
Vleczy cie chorego y swemi ziołami.

IEśli czytelniku iesteś Musicus, ma twoia Muzyka tu spiewana y grana co czynic/ spiewαy y gray na trobach y piszczałkach/ na organach y puzanach/ na fletach y kornetach/ na Lutniach y arfach na szrortach y klewikortach/ na Pozytywach y Hydrawlach/ y na inszych instrumentach muzycznych/ gray y spiewαy te Rodzicielki Bożey pieśń: Wielbi duszo moia Pana/ y rozradował sie duch moy w Luc:1.

Bodze

w Bodze Zbawicielu moim/ iż weyzrzał na pokore służebnicy swoiey / iesli iesteś Medicus/ słuchay tu ieszcze medycyny od Chrystusa / ktorego czysta Panna urodziła/ y sama sie od niego medycyny lekarskiey nauki nauczyła/ bo Chrystus iest Medicus/ Lekarz/ ktory rozmaite choroby ludzkie albo słowem albo dotknieniem swoim uleczał/ y złych duchow z ludzkich ciał wypędzał/ według Ewangelisty Łukasza mowiącego: wszystka tłuszcza starała sie o to/ aby sie go dotknęła/ bo wychodziła z niego moc/ y uzdrawiała wszystkie/ nie tylko cielesna; ale y duszewne chorobe grzechow uleczał Chrystus / odpuszczaiąc grzechy ludziom/ y ludziey do pokuty od grzechow odwodząc/ dla tego Faryzeuszowie gdy Apostołow pytali/ mowiąc: Czemu z iawnogrzesznikami y grzeszniki je y pije nauczyciel wasz: to usłyszawszy JEzus/ rzekł im: nie potrzebuią zdrowi lekarza / ale ci/ ktorzy sie nie dobrze maią / iesli Czytelniku iesteś Grammatyk/ ma twoia Grammatyka tu litery / Alpha y Omega/ bo Panna czysta porodziła Chrystusa / ktory sie Alpha y Omega nazywa/ iako świadczy Jan Swiety Ewangelista w Apokalipsy / mowiąc: Jam iest Alpha y Omega/ początek y koniec/ powiada Pan Bog/ ktory iest/ y ktory był y ktory ma przyść wszechmogący. Przymiż łaskawie czytelniku łaskawy odemnie skarb pochwały/ do skarbnicy Naświętszey Bogarodzicy Jeleckiey zebrany zwyzwolonych nauk rozmaitych y przydany / Jozwe Hetman ludu Bożego Izraela; dobywaiąc Miasta Jerychonu / do swoich żołnierzow mowił: wszystko złoto y srebro, naczynia: tez miedziane y żelazne swięte sa Panu, do skarbu Panskiego poydzie, tą skarbnicą Naświętsza Bogaro-

Lucæ. 6. Marci. 2. Apoc. 1. Jozwe 6.

Dźicá Jelecká/ miáſto złotá y ſrebrá y miedźiánego ná-
czynia y żeláznego ma ſkarby/ rozmáite cudá ſwoie
y rozmáite nauki wyzwolone/ ten ſkárb pochwały
czytelniku záchowuiąc/ otrzymaſz w ſkárbnicy Nie-
bieſkiey ſkárb wieczny/ Bogá w Troycy
Jedynego/ Oycá/ Syná y Duchá
Swiętego/ á Ty mow słowá
Dáwidowe: Fiat,
Fiat.

EMBLEMATA,

TV ieszcze z pisma S. zebráne/ iáko skárby kosztowne/ do skárbnicy Naświętszey Bogárodzicy Jeleckiey/ dla iey pochwały przydáne.

Jeżeli czytelniku zácny masz Duchowne skárby / náuki wyzwolone / do tych skárbow swoich otrzymasz ieszcze od skarbnicy Bogárodzycy Jeleckiey insze skarby duchowne. *EMBLEMATA.* rozmaite / ktore malowáć albo rysowáć należy / namaluy sobie Kśięgę / znapisem: *Księga Rodzaiu, Iezusa CHristusa, Mathei 1.* narysuy źwierćiádło / znapisem: *Zwierciadło bez zmazy Boskie° Maiestatu, Sapien: 7.* namaluy Tárczę / znapisem: *Tarcza pomocy twoiey, Deuter: 33.* narysuy Saydák znapisem: *w Saydaku swym skrył mię, Isay: 49.* namaluy Gniázdo / znapisem: *ktoż wierzy temu : ktory gniazda niema, Iezus Syrach 36.* narysuy Oliwne drzewo / znapisem: *Ia iestem iak Oliwa płodonośna w Domu Bożym, Psalm: 51.* namaluy Ogrod znapisem: *Ogrod zamkniony Siostra moia, Cantic: 4.* narysuy Studnią / znapisem: *Kto mnie napoi wodą z Studniey Bethlehemskiey: 1. Paralip: 11.* namáluy *VL.* koło ktore° pszczoły látáią / znapisem: *Ogarneli mię iako Pszczoły, Psalm: 117.* narysuy Tęczę rożnemi fárbámi przyozdobioną / znapisem: *Tęcza była około stolicy, podobna widzeniem szmaragdowi, Apoc: 4.* namaluy prześćirádło z Niebá zstępuiące do człowieka / znapisem: *Widziałem Niebo odtworzone y z stępuiace naczynie iakies, iakoby przesciradło wielkie. Actor: 10.* nárysuy Gołębicę do Niebá lecącą / znapisem: *przydź Gołębico moia, Cantic: 2.*

D

ROZMOWA BIAŁOCERKIEWSKA.

Wielebnego Oyca Ioániciuſzá Galátowſkiego Ordinis S. Baſilii Magni, Rectora Kiiowſkiego z Wielebnym Xiedzem Hádrianem Piekárskim Societatis IEZV Káznodźieia Iego K. Mśći.

DE HIERARCHIA ECCLESIÆ.

V Naywyżſzego Kanclerza Koronnego w Goſpodźie miana,

y od niektorych z Rycerſtwá Kátholickiey Wiáry z pilnośćią tam ſłucháná y notowána / potym záś porządnie przepiſána y wydrukowána.

IAN KAZIMIERZ Krol Polſki Roku 1663. idąc z Woyſkámi Polſkiemi ná Vkráinę/ dla vſpokoienia Woyſká Záporoſkiego/ odpoczywał tydzień cały w Białeycerkwi/ gdźie Ie^o Mść Xiądz Mikołay Prażmowſki Biſkup Łucki/ naywyżſzy Kánclerz Koronny wezwał do ſiebie ná vczte Nowembrá 8. Duchowieńſtwo Ruſkie/ miedzy ktoremi był Oćiec Gedeon Chmielnicki Czerniec/ wedle tego ſiedźiał zá ſtołem Adam Zeliborſki Nominat Epiſkop Lwowſki/ potym Oćiec Antoni Winnicki Epiſkop Przemyſłſki/ wedle tego Ioánicius Gálátowſki Rektor Kijowſki/ Ie^o. Mść Xiądz Kánclerz przed ſtołem; wedle niego Pan Wulf Generał nad Woyſkiem Niemieckim ſiedźiał/ izbá Xieży/ Pułkownikow/ Rotmiſtrzow/ Kápitánow/ y rożnego Rycerſtwa pełna była/ potym przyſzedł Xiądz Hadrian Piekárſki Iezuitá Kaznodźieiá Krolewſki/ y ſiadł przed ſtołem directè przećiw Oycu Rektorowi/ mowiąc: ſunt orientales Patres, ſunt & Occidentales.

Kanclerz wiedząc/ że tego czáſu Metropolitá Kijowſki Dionizy Bálabán vmarł w Korſuniu y do Korſunia Duchowni Ruſcy ziácháli ſie byli ná Electią Metropolity Kijowſkiego/ gdźie tez Epiſkop Łucki był Gedeon Swiátopołk Xiąże Czetwertenſki/ ále do Biáłeycerkwi nie iezdźił/ wiedząc to Kánclerz; poczoł mowić: niemaćie teraz Metropolity/ kto bedźie Epiſkopá Lwowſkie^o poświecał?

Galatowski, Mamy dwuch Epiſkopow/ Luckie^o y Przemyſłſkiego/ oni trzećiego poświecą/ bo pierwſzy Kanon Apoſtolſki de Epiſcoporum ordinatione powiáda: Epiſcopus a duobus aut tribus Epiſcopis ordinetur. Znowu Kanclerz, pytał: iáki tez Ordo Hierarchicus w Cerkwi wáſzey?

Canon: Apoſtoł: de ordi: Epiſc:

Galatowski. Táki/ iáki w Kośćiele Rzymſkim/ v W. M. Opát/ v nas Archimandrytá/ dáley tam y tu/ Epiſcopus, Archiepiſcopus. Metropolitanus, potym v W. M. Pápież/ v nas Pátryárcha.

ARGVMENTA

PIEKARSKIEGO.

KTory tu krzyknął: á nie ták / ieśli to rownáć Pátry-
árchę do Papieżá? ktory Pátryárchow sądził / skłádał /
wyklinał / Galatowski. Począł od powiádáć y
mowie: ieśli sądził Papież Pátryárchę ktorego / y skłá-
dał y wyklinał / nie czynił to sam ieden despotice, propria
Authoritate, á le czynił Synodaliter, iáko też y Papieżow
Synodaliter Pátryárchowie sądźili / skłádáli y wyklináli /
mianowicie Honoriuszá Papieżá ná szostym Synodźie po-
wszechnym wyklęto / gdźie Pátryárchowie byli / czytay
W. M. ieszcze de pontifice Romano Bellarmina Jezuite /
znaydźiesz tego tám więcey / záczym Pátryárchá iest káżdy
Papieżowi rowny. Piekarski. Papieżowie pierwsze
mieysce záśiadáli ná Synodách / toć Papież starszy iest nád
Pátryárchow. Galatowski. Dla Stolicy Cesárskiey;
ktora w Rzymie byłá / Biskupowi Rzymskiemu dáno pierwsze
mieysce / nie dla większey præeminencyey nád Pátryárchow /
á gdy z Rzymu do Konstántynopolá przenieśiona Stolicá
Cesárska / ná ten czás tákąż godnośćią Cerkiew S. Pátry- 2. Synod
árchę Konstántynopolskiego vczciłá / Czytay o tym 2. Sy- Constan:
nodu Konstántin: Kánon 3. gdźie nápisano: Constantino- Canõ 3.
politanus Episcopus habeat priores honoris partes post Roma-
num Episcopum, eo quod sit ipsa nova Roma, toż mowi 6. Synod
Kánon 26. Synodu 6. Chálcedonskiego: decernimus, vt Thro- Calced:
nus Constãtinopolitanus æqualia privilegia cum antiquæ Romæ Canõ 26.

Throno obtineat, otoż Wieś: T; breviter od powiadam, iáko miáłá moc Cerkiew S: dáć pierwsze mieysce Pápieżowi Rzymskiemu/ ták ma moc wziąc od niego pierwsze mieysce/ y dáć ktoremu Pátryarsze inszemu/ poniewaź Pápieżá názywa Pátryárcha Plátiná Kárdynał Rzymski o

Platina o Papieżach. Pápieżach Rzymskich pisząc: Pickarski. Nie dla Cesárskiey Stolicy; ále dla Stolicy Piotrowey má pierwsze mieysce ná Synodách Pápież Rzymski/ że Apostoł Piotr miał w Rzymie swoią Stolicę/ y od Piotrá Successiue spadá zwierzchność ná Pápieżá Rzymskiego/ bo Piotrowi Swiętemu nád Apostołámi Chrystus dał zwierzchność/

Lucæ: 22. do Piotrá mowiąc: y ty niegdy nawrociwszy się vtwierdzay bracią twoią, záczym y Pápież nie od Cerkwi; ále od Chrystusá przez Piotra Swiętego ma sobie dána zwierzchność y pierwsze mieysce ná Synodách/ Galatowski/ Przez te słowá Chrystusowe iáko Piotrowi Swiętemu ták y Pápieżowi Rzymskiemu żádna zwierzchność od Chrystusá nie dána/ bo przez te słowá Pan Crystus oznáymił Piotrowi/ że záprzawszy się Chrystusá miał się znowu nawrocić/ pokutowáć zá to/ y przyięty bydź dla pokuty swoiey ná vrząd Apostolski/ y tą pokutą swoią miał wielu bráciey swoiey/ ludziey wiernych vtwierdźić w miłośierdźiu Boskim/ żeby wpádszy w iáki grzech; nie rospácząli o miłośierdźiu Bożym/ ále żeby się do Bogá nawrocili/ y zá grzech swoy pokutowáli/ to im grzech ten będźie od

S. Theophil: in Luc: 22. puszczony/ czytáy W. M. S. Theophiláktá/ on te słowá Chrystusowe ták interpretuie. Pickarski, mowił Chrystus do Piotrá: pas owce moie, pas Baranki moie, pas wyborne moie, záczym Piotrá Swiętego

Ioa: 21. Chrystus Pásterzem y głową vczynił/ nád Apostołámi Owcámi y Báránkámi swemi. Galatowski. Temi słowy żadney præeminentiey nád Apostołámi Piotrowi S. Chrystus niepodał/ ále przywroćił mu znowu vtrácony

przez zaprzenie się Vrząd Apostolski/ dla tego zaś trzy razy mowił do niego: Paś/ że się trzy rázy Piotr Chrystusá záprzáł. Pickarski, Wnet tu mi będzieß w sáku/ kiedyć pokáżę wáße° S. Doktorá Wschodnie° Theophiláktá/ ktory vltimum caput S. Janá Ewángelisty kommentuiąc; przypomina te słowá Chrystusowe Piotrowi rzeczone: pasce owes meas &c. te słowá tłumacząc powiáda: dał zwierzchność onemu nád wßystkiemi wiernemi/ bo lubo Jakob stolicę w Jeruzálem otrzymał/ ále Piotr wßystkiego świátá. Tu iuż niemożeß Apostołá Jákobá czynić rownym Apostołowi Piotrowi/ ale muśiß go mnieyßym od Piotrá názwáć/ y przyznáć/ że on sub iurisdictione Petri zostáwał/ poniewaz on w iednym tylko mieście Jerozolimskim miáł swoię stolicę y zwierzchność/ á Piotr Swięty nád wßystkim świátem miał przełożeństwo/ y wßystek świát Piotrowey stolicy hołdował.

Theoph: in cap: 21. Ioa:

Giliatowski. Zdá śie ten bydź árgument bárzo trudny/ y mogł bydź W. M. iák śiecią tym árgumentem kogo vłowić/ kto nie czytał S. Oycow Doktorow Cerkiewnych/ ále czytáy WM. S: Dorotheußá y S Epiphániußá/ ktorzy o Apostołách pißąc spominaią trzech Jákobow Apostołow: iedne° Jákobá Syná Zebedeußowe°/ ktory mieczem iest od Herodá śćięty/ drugie° Jákobá Syná Alpheowego/ ktory od pogánow iest ná Krzyżu przybity/ trzeciego Jákobá Episkopá Jerozolimskiego/ brátá Chrystusowego/ według ćiáłá/ ktory kijem fárbierskim w głowę vderzony vmarł/ pierwßy tedy Jákob Zebedeußow y drugi Alpheow byli ex numero duodecem Apostolorum, y rowni Piotrowi Apostołowi/ potestate & dignitate, bo im też wßystek świát Chrystus poruczył/ żeby po wßystkim świecie ludziey náuczáli/ y Biskupow y Kápłanow stáwili/ y Cerkwią Chrystusową rządzili/ trzeci záś Jákob Episkop Jerozolimski był ex numero 70. Apostołow/ ktory Apostołowie

Doroth: & Epiphanius de Apostolis:

mnieyszy byli od dwunastu Apostołow/ gdyż od dwuna-
stu Apostołow Episkopowie/ od siedmidziesiat zaś Aposto-
łow Prezbiterowie idą: záczym powiadáć możemy że Jákob
Episkop Jerozolimski był mnieyszy od Piotrá Apostołá/ po-
niewaz Piotr iest z liczby dwunastu; a Jákob iest z liczby sie-
dmidziesiat Apostołow. Piekarski, Chrystus mowił
do Piotrá: Ty iestes Piotr y na tey opoce zbuduię Kosciol
Math: 16. moy, to ná S. Pietrze Apostołowie y Kośćioł wszystek zbu-
dowány. Galatowski, Nie ná Pietrze to/ nie ná Człowie-
ku obiecał Pan Chrystus Cerkiew zbudowáć/ ále na wierze
Piotrowey/ ktorá byłá táká/ Ty iestes Chrystus Syn Bogá
żywe°/ ná tey wierze y ná Chrystusie iáko na Opoce zbudo-
1.Petr:2 wána Cerkiew/ co sam Piotr S. 1. Epistolá cap: 2. przy-
znáwa/ mowiąc o Chrystusie: do ktorego przystępuiąc; do
kamienia żywego, acz od ludziey wzgardzone°, ale od Boga
wybranego y uczczone°, y sami iako żywe Kamienie buduy-
Aug:lib: 4. Rect: cap: 25. cie sie w dom Duchowny. Ták y Swięty Augustyn Doktor
Záchodni Libro 4. retractationum cap: 25. y znowu
sermone 5. de verbis Domini in Mathæum, ták że
te słowá Chrystusowe commentuie. Piekarski,

Mowił Chrystus do Piotrá: tobie dam klucze Kro-
lestwa Niebieskiego/ cokolwiek zwiążesz ná ziemi;/ będzie
Math: 16. związáno ná Niebie/ sámemu to Piotrowi klucze dano/
nie Apostołom inszym/ toć Piotr Swięty głowa iest A-
postołow. Galatowski. Klucze Krolestwa Nie-
bieskie° znáczą moc odpuszczánia grzechow y zátrzymánia ich/
ktore klucze álbo moc/ nie tylko Piotrowi; ále wszyst-
kim Apostołom dał Pan Chrystus po zmártwychwstániu
swoim/ dunowszy nánich y mowiąc: przymicie Duchá
Ioan:20. Swietego/ komu odpuścicie grzechy/ odpuszczone będą/
á komu zátrzymácie/ będą zátrzymáne/ tam obiecał tylko
Chrystus Piotrowi dáć klucze/ á potym nie tylko Piotro-
wi; ále wszystkim dał Apostołom/ Piekarski, Zkądże

tego

tego dochodźićie? że Chrystus dał klucze y Apostołom inszym. *Galatowski*, Dochodźimy tego z Swiętego Theophiláktá/ ktory 20. cap: Ioannis exponendo; toż mowi co y Ja mowiłem. *Piekarski*, Piotr Swięty ná Synodźie Jerozolimskim náprzod mowił/ *Actor*: 15. y wszędźie pismo Swięte náprzod spomina Piotrá Swiętego/ záczym miał on większą prærogatiwę nád inszych Apostołow. *Galatowski*, Apostoł ad *Galatas* 2. cap: naprzod kłádnie Apostołá Jákobá/ niżeli Piotrá/ mowiąc: ágdy uznali łáskę Bożą Jákob y Cephás y Jan/ ktorzy się zdáli bydź słupámi/ dáli nam ręce práwe/ dla tego Jákob nie iest Monárchą nád inszemi Apostołámi/ ták y Piotr Swięty nie był absolutus *Dominus* nád Apostołámi/ że go pismo Swięte naprzod spomina/ do tego Apostoł Páweł Jákobá Piotrá y Jáná tu rownemi czyni/ kiedy ich wszystkich słupámi nazywá/ iescze tenże Apostoł do Korinthian 1. *Epistolâ* Cap: 1. pisze/ Kożdy zwas mowi: iam iest Páwłow/ á ia Apollow/ á ia Cephin/ á ia Chrystusow/ tu według zdánia W.M. Páweł iest Monárchą nád Cephasem álbo Piotrem y nád Chrystusem/ poniewaz wprzod śiebie kłádnie od Cephásá y od Chrystusá/ ále wiem/ że W.M. tego nie/ zechcesz pozwolić/ záczym też nie mászy tego pozwaláć/ áby Piotr był Monarchą nád Apostołámi/ że czásem wprzod od inszych Apostołow się kładnie/ tychże Korynthián gáni Apostoł Páweł zározerwánia y poswárki/ że iedni zá głowę mieli Páwłá/ drudzy Apollosá/ inszy Cephásá/ inszy Chrystusá/ kożdy znich mowił: iam iest Páwłow/ á ia Apollow/ á ia Cephin/ á ia Chrystusow/ dla tego Apostoł do nich mowił: ázaż Páweł iest zá was vkrzyżowany? álbo wimie Páwłowe iesteśćie okrzszczeni? ták *Reverende Pater*; niepotrzebne to są násze rozerwánia/ niepotrzebne poswárki/ że my Chrystusá iednego zá głowę

Theoph in 20: Io:

actor:15

Galat:2.

1. Cor 1.

mamy/

mamy/ y kożdy znas mowi: iá ieſtem Chryſtuſow/ W. M. záś Papieżá zá głowe mácie/ y kożdy z W. M. mowi: Ja ieſtem Papieżow/ otoż Apoſtoł Páweł do Wáßmośćiow mowi: ázáż Papież ieſt zá wás vkrzyżowány? álbo w imie Papieżowe ieſteśćie okrzcżeni? iednák my pozwálámy/ że Piotr Swięty ieſt Pierwßy miedzy Apoſtołámi/ numero & ordine, liczbą y porządkiem/ non poteſtate & dignitate, nie władzą y godnośćią/ bo Cyprian Swięty de vnitate Eccleſiæ mowi: toż byli drudzy Apoſtołowie/ co y Piotr/ rowną częśćią y władzą y godnośćią przyozdobieni. Piekarski, to Kośćioł bedźie bez głowy? kiedy Piotrá Swietego y Papieżá náſtępcę iego zá głowę nie máćie. Galatowski, Nie bez głowy ieſt Cerkiew Swięta/ bo ma głowę y Krolá y Monárchę ſámego Chryſtuſá Páná. Piekarski, Niewidźićie Chryſtuſá/ iákże go zá głowę máćie widomą widomey Cerkwi? Galatowski, Chryſtuſá widzą Prawowierni ludźie/ kiedy ſie do niego z proźbą w potrzebie Cerkiewney vdáią/ bo czytamy/ że wielom ſie ludźiom pobożnym pokázywał podczás potrzebny/ y powiadał im/ co máią czynić? y teraz ſie pokázuie/ y bedźie ſie pokázywał do ſkończenia świátá/ y bedźie rátowáł w kożdym vtrapieniu Cerkiew Swiętą/ iáko podczás herezyey Ariánſkiey pokázał ſie Chryſtus wßáćie ná dwoie rozdártey Swiętemu Piotrowi Męczennikowi Pátryárße Alexándryſkiemu/ ktory pytał/ Pánie/ ktoć ßáte rozdárł? odpowiedźiał Pan Chryſtus: rozdárł Ariuß/ że lud moy rozdźielił/ ktory ia ſobie krwią ſwoią kupiłem/ przez te widzenie y przez te słowá ſwoie náuczył Chryſtus Piotrá Swiętego Męczenniká/ żeby to oznaymił Cerkwi/ y kázał ſie chronić náuki Ariánſkiey, Piekarski, To záwße do Chryſtuſá ſie bedźiećie vdáwáć y iego widźieć? kiedy potrzebá Cerkwi wáßey náſtąpi.

S. Cypriân de vnitte Eccleſiæ.

in vita S. Petri Patri Alexand:

Galatow-

Galatowski. A kiedy Papież vmrze/ y nie będźie cáły rok/ lub też przez kilká mieśiecy/ álbo przez kilká niedźiel Papieżá/ iuż go ná ten czás w Rzymie zostáiąc nie widźićie/ iákże go/ widomą głową nazywáć/ y do niego sie w potrzebie Kośćielney vdáć możećie? *Piekarski* Przy Kardynáłách moc y władza wszystká Papieżka po śmierći iego zostáie/ záczym lubo Papieżá nie widźimy/ gdy vmrze/ iednák widźimy Kardynáłow ná mieyscu iego/ y ći miásto głowy nam widomey zostáią/ y Kośćiołem rządzą.

Galatowski, y my lubo nie záwsze Chrystusá widźimy sámego/ iednak widźimy Namiestnikow iego Pátriárchow/ y do tych sie vdáiemy w potrzebie Cerkiewney/ y ći ná mieyscu Chrystusowym Cerkwią Swięto rządzą/ y oney rátunek dáią/ y są miásto głowy nam widomey. Tu *Kanclerz* począł mowić. Wászy Pátryárchowie miedzy Turkámi Bisurmánami mieszkáią/ coż wam do Pátryárchy? *Galatowski*. Papieżowie Rzymscy mieszkáli kiedyś miedzy pogánami/ Báłwochwálcámi/ miedzy Gottámi y Wándálámi niewiernemi/ á przećie nie mowili ich owieczki/ co nam do Papieżá? ták y nászy Pátryárchowie lubo w niewoli miedzy Pogánami/ Bisurmánami mieszkáią/ nie day tego Boże/ aby z nas kto miał mowić: co nam do Pátryáchy? owszem ztąd poznawamy/ y mamy ich zá prawdźiwych Pásterzow/ y Cerkiew nászą Wschodnią nazywamy prawdźiwą/ że śie miedzy Máchometanami Pogánami w niewoli znayduie/ bo mowił Chrystus *Math*: 10. do prawowiernych ludźiey: oto ia was posyłam iako owce miedzy wilki, záczym iák nád Apostołámi ták y nád Pátryarchámi owcámi swemi/ ieden Chrystus iest naywyższym Pásterzem y Monarchą y głową/ *Piekarski*, Czym to pokazuiesz y dowodźisz? *Math*: 10.

ARGVMENTA,

GALATOWSKIEGO.

Ephes: 1. MOwi Apoſtoł Páwel ad Epheſeos: 1. Capite: te-
go dał głowę nád wßyſtka Cerkwią/ ktora ieſt ćiá-
łem iego/ z tych ſłow táki dowod czynie/ Chryſtus ieſt
powßechney Cerkwi głowa/ tedy iáko powßechna Cerkiew
iedna ieſt/ ták Cerkwi powßechney iedna głowá ieſt Chryſtus.
Piekarski, Jeſt Chryſtus głowa Cerkwi widomey
y niewidomey/ ktorá ieſt ćiáłem iego/ ále że widoma
Cerkiew Chryſtuſá nie widzi/ podał Chryſtus Cerkwi
widomey głowę widoma Swiętego Piotrá á ponim Pá-
pieżá Rzymſkiego. *Galatowski*, Jedno ćiáło kiedy
ma dwie głowy/ ieſt monſtrum, záczym y Cerkiew ie-
ſliby miáłá dwie głowy Chryſtuſá y Pápieżá/ byłá by
monſtrum, czego śie mowić niegodźi. *Piekarski*,
Wáßá to wſchodnia Cerkiew ieſt monſtrum, bo ma czte-
ry głowy/ czterech Pátryachow/ á Kośćioł zachodni nie ieſt
monſtrum, bo iedno ma głowę/ iednego namieſnika
Chryſtuſowe° Pápieża Rzymſkie°. *Galatowski*, Nie
cztery głowy ále iedna głowę; Jednego Chryſtuſá ma
wſchodnia Cerkiew naßá/ záczym nie ieſt monſtrum, á ieżeli
Pápież ieſt álbo Piotr Swięty był Namieſnikiem Chry-
S. Ioan ſtuſowym/ to nie ſam ieden był/ ále wßyſcy byli Apo-
Chriſos: ſtołowie Namieſnikami Chryſtuſowemi/ co Swięty Jan
in 20. Złotouſty przyznawa/ commentuiąc Ioan: 20. cap:
Ioan: ſłowa Chryſtuſowe do Apoſtołow mowione: iako posłał

mię Ociec y ia posyłam was, y Apostoł Paweł ad Epheseos 4. cap: naucza/ że nie iednego Apostoła Piotra/ ále wszystkich Apostołow vczynił Chrystus y ich następcow/ Pasterzow/ Episcopow/ vczynił Namiestnikámi swemi/ áby rządźili Cerkwią widomą/ on dał iedne Apostoły, drugie Proroki, drugie Ewangelisty, drugie Pasterze y Doctory ku dokonaniu Swiętych. &c: y lubo Cerkiew powszechna sie ná dwie częśći dźieli/ iedna część iest w Niebie niewidoma trymnfuiącá/ druga część ná ziemi widoma woiuiącá/ iednák sam Chrystus iest głową Cerkwi niewidomey y widomey/ trynfuiącey y woiuiącey/ Cerkwią niewidomą tryumfuiącą rządźi sam przez śiebie sámego/ zostáiąc w Niebie przytomnie/ sam rządźi y Cerkwią widomą woiuiącą ná źiemi/ przez Namiestnikow swoich/ ktorych smy spominali/ y z tych Namiestnikow kożdy głową iest widomą/ to iest: stárszym widomym w swoiey Eparchiey.

Ephes: 4.

Piekarski, Jesli napisáno/ że Apostołowie wszyscy rowni sobie są y Namiestnikami sie Chrystusowemi nazywáią/ mamy rozumieć/ że im to wszystkim służy: ratione prædicationis, non ratione gubernationis. Piotr Swięty záś sam iest ratione gubernationis, Namiestnikiem Chrystusowym/ bo on sam rządźił wszystkim Kośćiołem y Apostołámi. Galatowski, Nie był Piotr Swięty sam ieden Chrystusowym Namiestnikiem ratione gubernationis, względem rządu/ bo nie sam on rządźił Cerkwią/ ále wszyscy Apostołowie/ o czym Actorum 15. napisáno: Apostołowie y stárszy Bráciá tym/ ktorzy są w Antiochiey &c. posłáliśmy tedy Jude y Syle &c. támże napisáno: albowiem zdáło śie tak Duchowi Swiętemu y nam. tu Apostołowie nie mowią: zdáło śie Piotrowi iednemu/ ále nam wszystkim/ záczym wszyscy Apostołowie Cerkwią Swięto rządźili.

Actor: 15.

Piekarski, Rządźili wßyscy Apostołowie Kośćiołem/ ále dependenter od Piotrá Swiętego/ á Piotr S. rządźił despotice sine dependentia od Apostołow.

Galatowski. Jeśli Piotr Swięty iáko absolutus Dominus despotice rządźił Cerkwią/ czemuż Apostoł Páweł strofowáł Piotrá w Antiochiey? o czym 2. cap: ad Galatas napisáno/ niech teráz kto ważi śię Papieżá strofowáć/ czy wydźie mu tá ßtuká? do tego Actorum 11. capite napisáno: że Piotr Swięty muśiał śię spráwowáć Cerkwi Jerozolimskiey/ gdy śię ná niego oburzyłá/ że śię wážył wniść do meżow nie obrzezánych/ y iádł z nimi/ á gdy słußny dał wywod/ vspokoili śię/ á czemuż śię teráz Papież nie chce y niema przed Synodem spráwowáć?

Galat 2.

Actor. 11.

Kanclerz. Ják to może Synod Papieżá sądźić? poniewaź Papież iest głową Synodu kożdego/ ktorym Synodem powáßemu Cerkiew/ á po náßemu Kośćioł bywa repræsentowany. Galatowski, Synod Konstántienski y Bázilienski rozkázuią nie tylko Biskupom inßym/ ále y Papieżowi Biskupowi Rzymskiemu/ żeby sądowi synodálnemu był posłußny/ á nie posłußnego Papieżá każe sądźić y karáć/ bo Koncilium Constantiense in Sessione 4ta & 5ta. Koncilium zás Basiliense in Sessione 2da. táka náukę Papieżowi daie: ipsa Synodus in Spiritu Sancto congregata legitime, generale Concilium faciens Ecclesiam Catholicam militantem repræsentans, potestatem â CHristo immediate habet, cui cuiuslibet status vel dignitatis & si Papalis existat, obedire tenetur, Támże dáley napisáno: Quicunque cuiuscunque conditionis, status, dignitatis etiam Papalis, qui mandatis, statutis seu ordinationibus aut præceptis huius Sacræ Synodi & cuiuscunque alterius Concilij generalis legitime congregati, superpræmissis/ sive ad ea pertinen-

Cōc: Cōstā session. 4. & 5.

Concil: Basilesi: 2.

tibus factis vel faciendis obedire contumaciter contempserit, nisi resipuerit, condignæ pænitentiæ subijciatur / & debite puniatur. Jeszcze Bartholomæus Carransa in summa Concilij Constantiensis tákà ánnotácyą nápisał: że Synod Konstáncienski sądził Janá 23. Grzegorzá 12. Benediktá 13. y z Papiestwa ich degradował / á obrał zá Papieżá sobie Martinum 5. záczym y teráz kożdy Synod powszechny może Papieżá sądzić / y z Papiestwá degradowáć / á inszego Papieżá sobie obráć ták / iák Synod Konstáncienski vczynił. Kanclerz. Jesli Papieżá wászy Pátryárchowie zá stárszego nie máią / ktoż wászego Pátryárche bedźie sądźić? kiedy Pátryárchá co wystąpi. Gałatowski. Kożdy Archierey naywyższy / Pápież y Pátryárchá muśi podlegáć sądowi Synodálnemu powszechney Cerkwi Swiętey / bo mowił Pan Chrystus: powiedz Cerkwi / a iesli Cerkwi nieusłucha / miey go sobie iako poganina y rawnogrzesznika / bo Pátriárchá y Pápież może pobłądźić / według Psalmográphá mowiącego: Omnis homo mendax / Cerkiew Swiętá zás błądźić nie może / bo Heretycy wszyscy są brámy piekielne / ktore [według obietnicy Chrystusowey] Math: 16. nigdy Cerkwi Swiętey niezwyciężą / dla tego Apostoł Páweł 1. Epistola ad Thimotheum 3. Capite mowi o Cerkwi: ábyś wiedźiał / iákobyś śie miał w Domu Bożym sprawowáć / ktory Dom iest Cerkiew Bogá żywego / słup y zmocnienie prawdy. Potym Gałatowski poczoł do Piekarskiego mowić: Pisze Apostoł Páweł cap: 2. ad Epheseos, zbudowáni iesteśćie ná fundámenćie Apostolskim y Prorockim / ná tym sámym węgielnym Kámieniu / JEzuśie Chrystuśie / Tu chce śie náuczyć / Piotr Swięty czy Primarium fundamentum est? czy secundarium? ieżeli primarium, to iest rowny Chrystusowi / ktory sam ieden

Barth: in Sũma Concilij Cõstan: Folio: 825.

Math: 18.

Ephes: 2.

lapis Angularis, & primarium fundamentum est, iezeli záś Piotr Swiety iest fundamentum secundarium, to nie sam ieden/ ále y wszyscy Apostołowie/ poniewaź tu wszyscy A-
Apoc: 21. postołowie fundamentem sie nazywáia. Dotego Jan S. widział w obiáwieniu dwánaście fundámentow/ ná ktorych napisáne były imiona dwunastu Apostołow.

Piekaski, Jest Piotr Swiety fundamentum secundarium, ále ex duplici ratione, & propter fundationem fidei, & propter gubernationem Ecclesiæ. Drudzy Apostołowie záś wszyscy sa fundamentum secundarium, tylko dla fundowánia wiáry/ ktora wszyscy opowiádali/ á nie dla rzadu Cerkiewnego/ bo oni Cerkwia ták iáko Piotr Swiety nie rzadzili. Galatowski, Wiedźwno W. M. pokazáłem/ źe wszyscy Apostołowie rzadzili Cerkwia/ ná coź Piotrowi samemu gubernationem
Luc: 22. Ecclesiæ przypisywáć? Jeszcze Pisze Swiety Lukasz Ewangelistá 22. Capite, źe stáł sie poswárek miedzy Apostołámi/ ktory by z nich był wiekszy? odpowiedział im Pan Chrystus: ia z rzadzam wam, iako y mnie z zrądził Ociec moy Krolestwo, abyscie iedli y pili na stole moim w Krolestwie moim, y zebyscie siedzieli na Stolicach, sadzac dwanascie pokolenia Izraelskie. Tu widzimy/ źe Chrystus nie czynił Piotrá Pánem y Monárchá nád Apostołámi/ ále wszystkich obiecał ich/ w Niebie Krolámi uczynić/ kiedy sie oni o przełoźeństwo swarzili/ czemuź sie teráz Pápieź Pánem y monárcha nád Cerkwia Swieto czyni? pozwálámy iednák/ źe Pápieź Rzymski iest glowa w Diecezyey swoiey/ iáko teź Pátryárchá kozdy/ Konstátinopolski/ Alexándryyski/ Antiochenski/ y Jerozolimski/ iest glowa w Eparchiey swoiey/ bo im wszystkim Eparchie ná Synodách podzielono/ y nie powinien sie Pápieź w Pátryarsza y Pátryarchá w Pápiezka Diecezia wtracać y tam

rządzić/

rządźić/ záczym wßyſcy rowni ſobie ſą/ poniewaz kozdy znich ieſt particulare Caput particularis Eccleſiæ/ ſam y ieden záś Chryſtus ieſt vniverſale caput vniverſalis Eccleſiæ. Piekarski/ Kiedyby przyßło zgromadzáć Concilium generale: ktoby one zgromádźił y zebrał? muśiß przyznáć/ że Pápież ieden powinien generále Koncilium zbieráć/ á oprocz Pápieżá nikt vczynić tego nie może/ záczym Pápież ieſt Monárchą wßyſtkiey Cerkwi.

Galatowski, Przedtym kiedy byłá iednosć miedzy Cerkwiámi wſchodnią y Záchodnią/ Pátryárchowie z Pápieżem przez Poſłow y Przez liſty námowiwßy ſie y zgodźiwßy ſie zgromádzáli Concilium generale/ zá pozwoleniem Ceſárzow prawoſłáwnych/ do czego y Ceſárze pomocni im byli koßtem y powagą Ceſárſką/ á teráz kiedy ſie te Cerkwie wſchodnia y Záchodnia rozłączyły/ Pátryárchowie inßy z Konſtántinopolſkim ſie Pátriárchą námowiwßy y zgodźiwßy zgromádzáią Synod powßechny/ iáko Pápież z ſwey Diecezyey/ ták Pátryárchá kozdy z ſwey Epárchiey Episcopow/ Archiepiſkopow/ Metropolitow ná Koncilium generálne powinni zgromadzáć/ y ná tym Synodźie Pátriárchowie przodkuią/ iáko przedtym poſpołu z Pápieżem przodkowáli/ oczym Synody wßytkie generálne świádczą/ záczym nienáwodźi ſie tu/ áby Pápież był Monárchą Cerkwi Swiętey/ dotego Bellármin de Concilijs capite 1. Quæſtione 1. powiáda: że mogą Kárdináli y Epiſkopowie ſami zebráć Synod/ ieżeli Pápież będźie Heretik álbo ſchyzmátik/ álbo vmrze/ álbo od rozumu odeydźie/ álbo niewolnikiem zoſtánie/ záczym z tych słow Bellárminowych zrozumieć możemy/ że y bez Pápieżá mogą Epiſkopowie Generalny Synod zebráć/ dla tego Pápież niemoże ſie Dominus abſolutus Cerkwi S. názwáć. Jeßcze do náßey máteriey kwádruie piſmo S. ktore

Bellar: de Concil: cap: 1. quæs: 1.

ktore czytámy libro 1. Regum cap: 8. kiedy sie zebráli Izráelitowie do Proroká Sámuelá/ y prosili go/ żeby Królá postánowił nad niemi/ nie podobáły sie te słowá
1. Regũ 8. Sámuelowi przeto/ że mowili: dáy nam Królá/ áby nas sądził/ &c. potym rzekł Pan do Sámuelá/ [nie Ciebie odrzucili/ ále mnie/ żebym nie Krolowáł nád niemi/] z tych słow możemy zrozumieć/ że iáko gniewáł sie Bog ná Izráelitow/ że oni odrzuciwszy Bogá Królá swego; Człowieká sobie obráli za Krola y zá Páná/ ták y teráz gniewa sie Bog ná Rzymiánow/ ktorzy odrzuciwszy Chrystusá Bogá Królá swego y Páná/ obráli sobie Papieżá Człowieká doczesnego zá Páná y zá Monárchę.

Kanclerz, Czy ták wierzycie wy: iáko Swięty Bázyli wielki/ Grzegorz Theolog/ y Jan Złotousty wierzyli: Galatowski/ Wszystek świát wie otym/ że to są nászy Doktorowie Wschodni/ ktorych náuka wiárę swoią Cerkiew násza Wschodnia wspierá y broni/ ná coż komu ná świecie wątpić: ieżeli my w Cerkwi Wschodniey zostáiąc; ták wierzymy/ iáko ci Doktorowie Wschodni wierzyli/ ták wierzymy iák oni/ ták/ ták/ nie ináczey. Kanclerz. To niedáleko od siebie chodzimy/ ieżeli ták wierzycie/ y my ták wierzymy.

Galatowski. Jesli Piotr Swięty iest głową Cerkwi powszechney/ to Pátriarchá Antiocheński successor Swiętego Piotrá iest głową Cerkwi powszechney/ bo tam Swięty Piotr w Antiochiey naprzod miáł stolicę/ záczym Patryarchá Antiocheński rowny iest Pápieżowi/ bo iák ten ták y ten po Swiętym Piottrze nastąpił/ á Piotr Swięty nie był większy w Rzymie/ á mnieyszy w Antiochiey. Piekarski, Obrociwszy sie do Je° Mći Xiędza Kánclerzá począł mowić: wiem ia kogo oni máią zá głowę Cerkwi swoiey/ *Laicos* máią *Laicos*/ á dobrześ

to/ że

to/ że Láik/ świecki Człowiek prosty niepoświecony będźie głową Cerkwi: Galatowski. Nigdy nie był y nie będźie dokonczenia świátá żáden Láik; świecki Człowiek nie poświecony/ ni Cár/ ni Cesárz/ ni żáden Potentát/ głową Cerkwi Swietey/ bo iesliby sie ważył głową Cerkwi Bożey Láik; świecki Potentát álbo Monárchá iáki czynić y w Duchowny Vrząd wtrącáć/ karányby od Bogá rządem był ták/ iák karány rządem Krol Judzki Ozyiász/ ktory bedac Láikiem ważył sie w Kapłáński vrząd wtrącáć y bráć wrece swoie kádźilnice y do Ołtárzá Swietego przystapić/ y pálić kádźidło. 2. Para. lip: 26.

Piekarski. Nie máćie zá głowe Pápieżá Rzymskiego/ to iuż Láiká mieć muśićie zá głowe.

Galatowski. O dáy go Bogu! iák zácna consequentia! nie mamy zá głowe Pápieżá Rzymskiego/ ergo Láiká za głowe mamy/ iużem to nie ráz mowił y teraz mowie/ że Chrystus/ Chrystus/ Chrystus/ iest głową Cerkwi Swietey nie kto inszy. Piekarski, Apostolska stolicá iest w Rzymie/ to Pápież Rzymski głową iest Cerkwi/ y stárszy nád Pátryarchámi wászemi.

Galatowski, Nietylko w Rzymie/ ále y w Konstántinopolu/ y w Alexándriey/ y w Antiochiey/ y w Jeruzálem iest stolicá Apostolska/ bo w Konstántinopolu Pátryárcha był pierwszym Apostoł Andrzey/ w Alexándriey Pátryarcha był Apostoł y Ewángelistá Márek/ w Antiochiey Pátryacha był Apostoł Piotr/ ktory potym Pátryacha był w Rzymie/ w Jeruzálem Pátryarcha był Apostoł Jákob/ záczym Pátryarchowie rowni są Pápieżowi/ ratione Regiminis Ecclesiastici, w zgledem rządzenia Cerkiewnego/ poniewaź wszyscy ná stolicách Apostolskich siedzą. Piekarski, Przypomniáłeś tu Regimen Ecclesiasticum powiedz mi; Quotduplex est

Regimen? Galatowski, Triplex: Monarchiæ, Aristocratiæ & Democratiæ, Piekarski, Co iest Monarchia? co Aristocratia? co Democratia? Galatowski, Monarchia iest tam/ gdzie ieden Człowiek rządzi/ Aristocratia tam iest/ gdzie wiele ludźiey władną y panuią/ Democratia tam iest/ gdzie wszystkie pospolstwo rządzi.

Piekarski, Powiedz że mi teraz/ iákowe regimen iest w Cerkwi? Galatowski, Monarchicum regimen iest w Cerkwi. Piekarski, Już sie dopiero [illegible] niewykręćiß/ iuż muśiß przyznáć/ że Papież Rzymski iest głowá y Monarcha Cerkwi widomey/ poniewaz Monarchicum Regimen w Cerkwi bydź przyznawaß.

Galatowski, Mowiłem ia iuż nie raz/ kto iest Monarcha w Cerki S. teraz pytam: w Psálmie drugim kto mowi te słowa? Ia postawion iestem Krolem od
Psal; 2. niego, nad Sionem gorą Swięto iego, To iest: nad Cerkwią Swieto iego/ czy Chrystus? czy Piotr? czy Papież? Piekarski. Nie Piotr Swiety y nie Papież/ ále Chrystus to mowi. Galatowski, Dobrze ták W. M. powiedźiał/ iuż muśiß przynáć/ że sam Chrystus iest Krolem y Monarcha y głowa Cerkwi Swietey/ nie Piotr/ áni Papież. Kanclerz, Muśi bydź miedzy nami iedność Swietá kiedykolwiek/ muśićie pospołu znami iednego Pásterzá naywyższego zá głowę mieć Papieżá Rzymskiego/ bo napisano: będźie iedina ow-
Ioan: 10. czarnia y ieden Pasterz, Galatowski, Czytáć trzebá Ioanis 10. Caput, napisano tám/ że Chrystus śiebie sámego Pásterzem naywyższym názywa/ mowiąc: ia iestem Pásterz dobry/ y obiecuie tám dwa Narody rożne/ Zydowski y Pogáński nawroćić do iedney wiáry [illegible] názywa te dwa Narody owcámi roznemi/ z ktorych iedno owczárnia Cerkw Swieta miáł uczynić/ dla tego rzekł:

będźie

bedźie iedyna owczárnia y ieden pasterz/ czemuż W. M. to Papieżowi przypisuiecie: co Pan Chrystus o sobie samym powiedział. Kanclerz, Ná Florenskim soborze wáß Metropolitá Kijowski był Vnią z Kościołem Rzymskim przyiął/ spodziewam się ią/ że tá iedność miedzy Cerkwią ruską y Kościołem Rzymskim/ zá mey pieczęći bedzie. Galatowski, Wiemy/ że ná Soborze Florenskim był Jzidor Metropolitá Kiowski/ y przyiął Vnią z Kościołem Rzymskim/ ále kiedy powroćił do Ruśi/ Cerkiew Ruska y iego sámego y vniey nie przyięłá/ ktorą z Kościołem Rzymskim on przyiął/ według świadectwá y Polskich y Ruskich Historykow/ y zostáłá Cerkiew Ruska przy teyże wierze/ y też wiárę áż do dźiśieyßego czásu státecznie y nieodmiennie zachowuie/ oddáiąc posłußeństwo Patryársze Konstántinopolskiemu/ od ktorego y wiárę y Krzest przyięłá/ bo Florenskiego Soboru náßa Cerkiew nie przymuie/ poniewaz ten Sobor się rozerwáł y iedność miedzy wschodnią y záchodnią Cerkwią/ tam nie vczyniona/ Potym Episkopowie Ruscy wstáwßy poczeli dźiekowáć Je° Mści Kśiędzu Kanclerzowi/ zá chęć oświadczoną/ y podźiekowáwßy o drugiey w noc godźinie odeßli/ y ná ten czas tá się Controwersia skończyłá.

Иванъ Якименко.

13. мая 1867 г.